

## OPINNÄYTETYÖ

**Niin myötä- kuin vastoinkäymisissä**  
Kartoitus Pohjois-Karjalan nuorisoseurojen tuen tarpeista

Virpi Koistinen

Yhteisöpedagogi AMK  
(210 op)

Arvioitavaksi jättämisaika  
(muodossa 5/2023)

# TIIVISTELMÄ

Humanistinen ammattikorkeakoulu

Koulutuksen nimi: Yhteisöpedagogi (AMK) järjestö- ja nuorisotyö

---

Tekijä: Virpi Koistinen

Opinnäytetyön nimi: Niin myötä- kuin vastoin käymisissä. Kartoitus Pohjois-Karjalan nuorisoseurojen tuen tarpeista

Sivumäärä: 36 ja 4 liitesivua

Työn ohjaaja: Sirpa Ali-Melkkilä

Työn tilaaja: Nuorisoseurat Pohjois-Karjala

---

Opinnäytetyön tarkoituksena on kartoittaa Pohjois-Karjalan nuorisoseurojen tuen tarvetta aluetoimistolle. Alueella toimii 21 paikallisseuraa eri puolilla Pohjois-Karjalaa. Paikallisseurat järjestävät tahoillaan erilaista toimintaa, muun muassa tanssia, teatteria, kerhoja ja kesäkirpputoritoimintaa.

Tilaaajana toimii Nuorisoseurat Pohjois-Karjala. Aluetoimiston tehtävänä on tukea paikallisten nuorisoseurojen toimintaa, kehittää nuorisoseuratoimintaa maakunnassa ja huolehtia nuorisoseuratoiminnan edellytyksistä sekä edunvalvonnasta alueella.

Opinnäytetyön aineisto on kerätty laadullisen tutkimuksen menetelmin. Paikallisseuroille tehtiin kysely, jossa kartoitettiin seuran tuen tarvetta sekä aluetoimiston ja paikallisseurojen yhteydenpidon riittävyyttä ja merkitystä. Paikallisseuroille osoitetun kyselyn lisäksi, vastaavanlainen kysely on lähetetty myös valtakunnallisesti nuorisoseurojen aluetoimistojen sekä keskusseurojen toiminnanjohtajille ja -ohjaajille. Tämän kyselyn tarkoituksena on ollut benchmarkata alueiden aluetyöntekijöiden näkemyksiä, jotka liittyvät paikallisseurojen tuen tarpeisiin sekä viestintään aluetoimistojen ja seurojen välillä. Kyselyt on toteutettu sähköisesti, muutamia poikkeuksia lukuunottamatta.

Teoriaosuudessa on käsitelty järjestö- ja vapaaehtoistyötä, niiden lähtökohtia ja tulevaisuutta. Näiden lisäksi opinnäytetyön keskiössä on yhteisöllisyys. Yhteisöllisyyttä tarkastellaan erityisesti nuorisoseurojen toiminnan kautta.

Tuotoksena opinnäytetyö antaa tärkeää tietoa paikallisseurojen omasta arviosta tuen tarpeen suhteen ja päästää ääneen myös järjestön aluetoimihenkilöt valtakunnallisesti. Tärkeää tietoa on tuotettu erityisesti palvelutarpeen arvioinnista ja kehittämiskohteista. Toiminnassa voidaan jatkossa hyödyntää valmista kyselypohjaa ja seurojen tuen tarpeen kartoituksia on syytä tehdä säännöllisesti parin vuoden välein. Opinnäytetyön tuotoksena syntyneet kehittämisideat voidaan viedä käytäntöön myös muilla alueilla ja toimintaa voidaan jatkokehittää konkreettisten toimenpiteitä työstämällä.

---

Asiasanat: vapaaehtoistyö, yhteisöllisyys, järjestötoiminta, nuorisoseurat, nuorisojärjestöt

# ABSTRACT

Humak University of Applied Sciences

Name of the Degree Programme: Community Educator Bachelor's Degree

---

Author: Virpi Koistinen

Title: For better or worse. Mapping of the support needs of local NGO's of The Finnish Youth Association in North Karelia.

Number of Pages: 36 and 4 attachment pages

Supervisor: Sirpa Ali-Melkkilä

Commissioned by: The Finnish Youth Association/ regional office in North Karelia

---

The purpose of the thesis is to map the need for support from local associations in North Karelia to the regional office of The Finnish Youth Association. There are 21 local associations operating in different parts of North Karelia. Local associations organise various activities, such as dance, theatre, hobby clubs and summer flea markets.

This thesis was commissioned by the regional office of The Finnish Youth Association located in North Karelia. The regional office supports and develops the local associations and their volunteers and activities in North Karelia. In addition regional office's advocacy aims that the local associations' premises enable voluntary work.

The material of the thesis has been collected by using the methods of qualitative research. A survey was conducted for local associations to assess the need for support from the associations and the adequacy and significance of the communication between the regional office and the local associations. In addition to the survey addressed to local associations, a similar survey has also been sent nationally to regional employees of The Finnish Youth Association and it's independent regional associations. The purpose of this survey was to benchmark the views of regional employees in the regions on the support needs of local associations and on communication between regional offices and associations. Both surveys have been mainly carried out electronically some of the volunteers in local associations received the survey by post due the lack of email addresses.

The theory section deals with NGO's and voluntary work, their starting points and future. In addition to these, communality is at the core of the thesis. Communality is examined especially through the activities of The Finnish Youth Association.

As an output, the thesis provides important information on the local associations own assessment of the need for support and also allows the association's regional offices to speak out nationally. Important information has been produced especially on the assessment of service needs and developmental areas. In the future, a ready-made survey template can be used in operations, and surveys of the NGO's need for support should be carried out regularly every couple of years. The development ideas generated as the output of the thesis can also be put into practice in other regions, and the activities can be further developed by working on concrete measures.

---

Keywords: voluntary work, communality, organisational activity, youth associations, the finnish youth association

# SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO.....	6
2	NUORISOSEURATOIMINTA .....	7
	2.1 Suomen Nuorisoseurat ry.....	7
	2.2 Nuorisoseurojen synty Pohjois-Karjalassa .....	8
	2.3 Nuorisoseurat Pohjois-Karjala .....	8
3	KANSALAISTOIMINNAN YDIN .....	10
	3.1 Järjestötyö .....	10
	3.2 Vapaaehtoistyö.....	13
	3.3 Yhteisöllisyys nuorisoseuroissa .....	15
4	KARTOITUKSESSA KÄYTETYT MENETELMÄT .....	18
	4.1 Yleistä menetelmän valinnasta .....	18
	4.2 Kvalitatiivinen tutkimus .....	18
	4.3 Kysely aineiston keruumenetelmänä .....	19
	4.4 Kysely paikallisseuroille.....	20
	4.5 Aluetoimistojen ja keskusseurojen benchmarkkaus .....	21
5	KYSELYIDEN TULOKSET JA AINEISTON ANALYYSI .....	23
	5.1 Tulosten analysointi .....	23
	5.2 Seuroille teetetyn kyselyn tulokset .....	23
	5.3 Seurakyselyn vertailut.....	27
	5.4 Seurakysely vs. aluekysely .....	31

6	JOHTOPÄÄTÖKSET JA KEHITTÄMISEHDOTUKSET .....	33
	6.1 Johtopäätökset.....	33
	6.2 Kehittämisehdotukset toimintaan .....	34
7	ARVIOINTI .....	36
	7.1 Oma arvio opinnäytetyöstä .....	36
	7.2 Tilaajan arvio .....	36
8	TUKEA NIIN MYÖTÄ- KUIN VASTOINKÄYMISSÄ.....	38
	LÄHTEET .....	40
	LIITTEET .....	42

# 1 JOHDANTO

Nuorisoseurat Pohjois-Karjala on Suomen Nuorisoseurat ry:n aluetoimisto, jonka toimenkuvana on tukea ja kehittää paikallisseurojen toimintaa maakunnallisesti ja huolehtia nuorisoseurojen edunvalvonnasta alueella. Maakunnan alueella toimii 21 paikallisseuraa. Nuorisoseurat Pohjois-Karjalan aluetoimisto tilasi paikallisseurojen tuen tarpeen kartoituksen, jotta paikallisseurojen tuen tarve ja laatu tulisi aluetoimistolle tiedoksi ja jotta, aluetoimisto voisi kohdentaa resurssinsa tasapuolisesti kaikille tukea tarvitseville seuroille.

Tässä opinnäytetyössä on kyselyiden keinoin selvitetty paikallisseuroilta tuen tarvetta sekä aluetoimiston ja seurojen yhteydenpidon riittävyttä ja merkitystä seuroille. Kyselyiden tulosten perusteella on pystytty analysoimaan minkälaista tukea seurat tarvitsevat ja saattamaan tieto aluetoimistolle sekä toiminnanohjaajalle. Paikallisseuroille tuotetun kyselyn lisäksi, vastaavainen kysely on teetetty valtakunnallisesti järjestön eri alueiden toiminnanjohtajille ja -ohjaajille. Kyselyn avulla on haluttu vertailla valtakunnallisesti alueiden työntekijöiden näkemyksiä ja kokemuksia paikallisseurojen tukitoimista sekä yhteydenpidosta seurojen kanssa. Tämän kyselyn tuloksissa on haluttu tuoda esille mahdollisia alueellisia eroja ja yhdentää valtakunnallista linjaa aluetoimiston tuottamista tukitoimista paikallisseuroille.

Kartoituksen avulla on saatu tieto aluetoimistolle tuen tarpeiden laadusta. Kyselyn tulosten perusteella aluetoimisto voi kehittää toimintaansa ja tarjota tukea kohdennetusti sinne missä sitä tarvitaan. Kyselyiden avulla saaduista aineistoista ja tilaajan toiveesta on koottu kehitysehdotuksia tukitoimenpiteisiin, yhteydenpitomenetelmiin ja yhdenvertaiseen palvelumalliin alueellisesti ja jopa koko Itä-Suomen palvelualueella. Tuen tarpeen selvittäminen mahdollistaa myös koko Itä-Suomen palvelualueen työntekijöiden hyödyntämisen parhaaksi katsomalla tavalla ja niin, että sen saanti mahdollistetaan tasavertaisesti koko alueelle.

## 2 NUORISOSEURATOIMINTA

### 2.1 Suomen Nuorisoseurat ry

Nuorisoseuraliike on yksi ensimmäisistä Suomeen syntyneistä kansanliikkeistä. Nuorisoseuraliike aloitti toimintansa 1880-luvun lopulla ja keskittyi erityisesti maaseudun nuorten sivistämiseen ja kasvattamiseen. Kansanliikkeestä muotoutui sittemmin valtakunnallinen liitto. Ensimmäinen nuorisoseura on perustettu Etelä-Pohjanmaalle vuonna 1882. Suomen Nuorison Liitto on perustettu vasta viisitoista vuotta myöhemmin, vuonna 1897. Suomen Nuorison Liitto tunnettiin kyseisellä nimellä vuoteen 1994 saakka, jolloin nimi muuttui Suomen Nuorisoseurojen Liitoksi. Nykyisellä nimellä, Suomen Nuorisoseurat ry., toiminta on tunnettu vuodesta 2012 lähtien. (Nuorisoseurat 2023.)

Nuorisoseuraliikkeen toimeenpanijoina voidaan pitää ensimmäisen nuorisoseuran perustajaa Matti Sippolaa sekä liikkeen aatteellista oppi-isää Santeri Alkiota. Viimeiseksi mainittu kehitti nuorisoseurojen kasvatusohjelman, jonka keskeisiä teemoja ovat edistysusko, itsekasvatus, nuorisoseurakasvatus, siveellisyys- ja raittiusoppi, taloudellinen ja poliittinen kasvatus. (Numminen 2011a, 145-153.)

Suomessa oli vuonna 1894 kaikkiaan 89 nuorisoseuraa ja kolme keskusseuraa, jotka olivat Etelä-Pohjanmaan, Etelä-Karjalan ja Pohjois-Karjalan nuorisoseurat. Runsaimmin nuorisoseuroja oli Etelä-Pohjanmaalla ja Etelä-Karjalassa. Nämä tiedot on tuolloin koonnut Santeri Alkio Pyrkijä-lehteen, joka on nuorisoseurojen ensimmäinen lehtijulkaisu. (Numminen 2011a, 236.)

Vuonna 2023 nuorisoseurojen aluetoimistoja on valtakunnallisesti viisi ja keskusseuroja kuusi. Paikallisseuroja on yhteensä 600 ja ylläpidettäviä seurojentaloja 650. Nuorisoseuroihin kuuluu 40 000 jäsentä ja 20 000 harrastajaa. Kansan sivistys- ja kasvatusliikkeestä kasvanut, Suomen suurin kulttuurisen nuorisotyön edistäjä seuraa yhä edelleen sadan vuoden takaisia arvoja toiminnassaan. Nuorisoliikkeen alkuperäisinä ajatuksina voidaan pitää paikallisuutta ja itsekasvatusta. Nämä periaatteet yhdistettynä yhteisöllisyyteen, moninaisuuteen, osallisuuteen ja yhdenvertaisuuteen kantaa sukupolvelta toiselle. (Nuorisoseurat- video 2023.)

## 2.2 Nuorisoseurojen synty Pohjois-Karjalassa

Pohjois-Karjalan ensimmäinen nuorisoseura on perustettu Nurmekseen vuonna 1889. Järjestyksessään tämä oli koko maan kolmas perustettu seura ja idean perustamiseen toi Matti Nurmio, joka oli Santeri Alkion lanko. Ennen maakunnallisen seuran luomista oli kuitenkin tavoite perustaa ensin paikallisosastoja ja esimerkiksi Joensuuhun perustettiin nuorisoseura vuonna 1891. Lopulta syyskuussa 1892 perustettiin Pohjois-Karjalan nuorisoseura. Yhdistyksen tarkoituksena oli edistää Pohjois-Karjalan alueella kansanopistojen, kansankirjastojen ja lukusalien perustamista sekä järjestää tapahtumia ja illanviettoja. Pohjois-Karjalan keskusseura koki perustamisen jälkeen torkahtamisen, mutta vireä 1890-luku herätteli myös keskusseuran toimintaa ja vuosikymmenen lopulla, 1899, paikallisseuroja alkoi ilmaantua yhä enemmän. Vuonna 1905 haaraosastoja oli yhteensä 53. (Numminen 2011a, 218-220.)

Nykyään paikallisseuroja on 21 eri puolilla Pohjois-Karjalaa. Nuorisoseurojen Pohjois-Karjalan aluetoimisto sijaitsee Joensuussa, joka koordinoi ja tukee paikallisseuroja toiminnassaan. Aluetoimisto on toiminut vuodesta 2012 nimellä Nuorisoseurat Pohjois-Karjala. Ennen siirtymistä osaksi valtakunnallista järjestöä, aluetoimisto tunnettiin itsenäisenä Pohjois-Karjalan Nuorisoseurojen Liittona.

Vuoden 2023 alusta lähtien Pohjois-Karjalan ja Pohjois-Savon aluetoimistot sekä Ylä-Savon keskusseura muodostavat yhdessä Itä-Suomen palvelualueen. Uudistuksen myötä muun muassa alueen viestintä muuttuu yhtenäiseksi. Palvelualueen tarkoituksena on tarjota tasavertaiset ja yhdenmukaiset palvelut alueen kaikille seuroille. Palvelualueen henkilöstön osaamista on myös mahdollista hyödyntää yli maakuntarajojen. Itä-Suomen palvelualueella on paikallisseuroja jatkossa yhteensä 81.

## 2.3 Nuorisoseurat Pohjois-Karjala

Opinnäytetyön tarve perustuu aluetoimiston haluun kartoittaa paikallisseurojen tuen tarvetta. Aluetoimiston tehtävänä on auttaa mahdollisissa pulmatilanteissa paikallisseuroja. Vastaavanlaista kartoitusta ei ole ennen tehty ja näin ollen kartoitus palvelee laajalti aluetoimistoa. Aluetoimiston tahtotilana on tarjota mahdollisimman tasapuolisesti ja yhdenvertaisesti tukea paikallisseuroille ja kartoituksen ja kyselyn myötä, tuki voidaan kohdentaa oikein. Pohjois-Karjalan aluetoimisto toivoo esimerkiksi henkilöresurssien kohdentuvan yhdenvertaisesti alueesta riippumatta. Isommassa kuvassa voidaan tarkastella koko Itä-Suomen alueen nuorisoseurojen tuen



tarvetta sekä Itä-Suomen alueen resurssien kohdentumista. Itä-Suomen alueeseen kuuluu Ylä-Savon Nuorisoseurojen liitto, Pohjois-Savon sekä Pohjois-Karjalan aluetoimistot. Opinnäytetyön tavoitteena on tuottaa hyödyllistä tietoa myös muille aluetoimistoille ja keskusseuroille.

Pohjois-Karjalassa nuorisoseuroja on laajasti koko maakunnan alueella. Keski-Karjalassa nuorisoseuroja on seitsemän, Pielisen Karjalassa kuusi ja Joensuun seudulla kahdeksan. Nuorisoseurojen toiminta on aina toimijoiden näköistä ja erilaista toimintaa on laajasti tarjolla. Nuorisoseurojen toimintaan kuuluvat muun muassa kesäteatteritoiminta Höljäkän ja Värtsilän nuorisoseuroissa, kesäkirpputorit Akkalan-Jouhkolan ja Järventauksen nuorisoseurantaloilla ja kansantanssiryhmät Honkalammen nuorisoseurassa sekä Nuorisoseura Motorassa. Seurat, joilla on seurantalo vuokraavat tilojaan ahkerasti yhteisöjen käyttöön kuten vaikkapa Hammaslahden nuorisoseura tekee. Harvinaisempaa ja nuorisoseuroissa poikkeavaa toimintaa järjestää Rasivaaran nuorisoseura. Heidän erikoisuutensa on verkkopelitapahtumat eli tuttavallisemmin lanit. Nuorisoseurat tekevät yhteistyötä omien alueidensa muiden toimijoiden kanssa. Yhdessä järjestetään kylille esimerkiksi markkinoita ja muita tapahtumia. Nuorisoseurat ovat siis monessa mukana ja toimintaa järjestetään kaiken ikäisille.

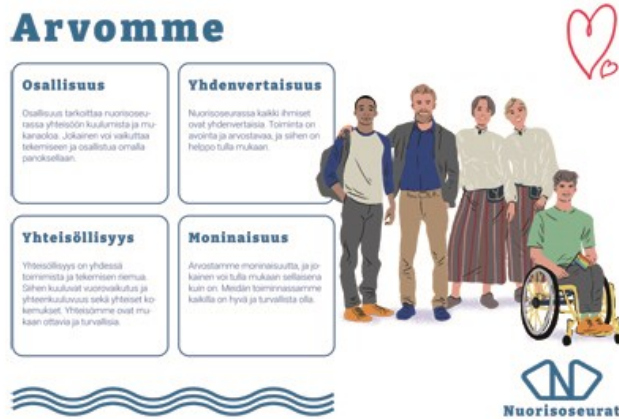
## 3 KANSALAISTOIMINNAN YDIN

### 3.1 Järjestötyö

Järjestötyö voidaan mieltää näkyvimmäksi kansalaistoiminnaksi. Kansalaisjärjestöillä on Suomessa pitkä historia ja toiminnan juuret ulottuvat aina 1700-luvulle saakka. Voidaan sanoa, että Suomi on järjestöjen luvattu maa satoine tuhansine kansalaisjärjestöineen. Järjestötyö on kolmannen sektorin toimintaa ja se eroaa selkeästi julkisesta ja yksityisestä sektorista. Toiminta on voittoa tavoittelematonta, yleishyödyllistä, ja sosiaalista ryhmätoimintaa. Monen kansalaisjärjestön perustana on myös vahva aate- ja arvopohja. (Harju 2003, 43-48.) Kansalaisjärjestöjen toiminnan perustamista vauhditti 1800-luvulla yhteiskunnan vaurastuminen, tahto kansalaisten sivistykseen ja kasvatukseen, erityisesti maaseuduilla. Monen 1800-luvulla perustetun kansalaisjärjestön tai liikkeen taustalta löytyy yhteinen järjestäytymisen malli. (Harju 2022, 125.) Kansalaisjärjestöt ovat yhteiskunnan tukipilari. Niiden kautta ja avulla on voitu reagoida ensimmäisten joukossa yhteiskunnassa tapahtuviin muutoksiin, haasteisiin ja ongelmiin. Järjestötoiminnan punaisena lankana onkin yhteinen hyvä ja yhdessä tekemisen meininki. (Harju 2003, 48.)

Järjestötoiminta koskettaa meitä kaikkia suomalaisia jollakin tavalla. Niiden tehtävänä on tuottaa erilaisia palveluita kansalaisille; ne liikuttavat ihmisiä, edistävät kulttuuria, tarjoavat monipuolisesti harrastuksia ja niiden kautta on mahdollisuus vaikuttaa ja osallistua. Lähes jokainen meistä on jossain elämänsä vaiheessa kytköksissä johonkin järjestöön. Järjestöt ovat myös merkittävä vapaaehtoistyön koordinoija ja vapaaehtoistyön tuottaja. Lisäksi kolmannen sektorin toimija on merkittävä työllistäjä. Järjestötyötä kuvaava sana on moninaisuus. Järjestöjä on monenlaisia ja niiden toiminta perustuukin monesti muun muassa omille arvoille eikä järjestöjä näin ollen voi kategorisoida yhteen muottiin. (Lind & Kaunismaa 2022, 6.) Moninaisuus on myös yksi Nuorisoseurojen arvoista yhteisöllisyyden, osallisuuden ja yhdenvertaisuuden lisäksi. Moninaisuudella tarkoitetaan nuorisoseuratoiminnassa sitä, että jokainen saa tulla toimintaan mukaan sellaisena kuin on. Toiminnassa kaikilla on hyvä ja turvallinen olla. (Nuorisoseurat 2023.)

Järjestöjen työtä ohjaa Suomessa yhdistyslaki (1989/503). Laissa määritellään muun muassa yhdistyksen perustamisen liittyvistä asioista, päätöksentekomenettelyä, hallintorakennetta ja toiminnan tarkoitusta ja toimintamuotoja.

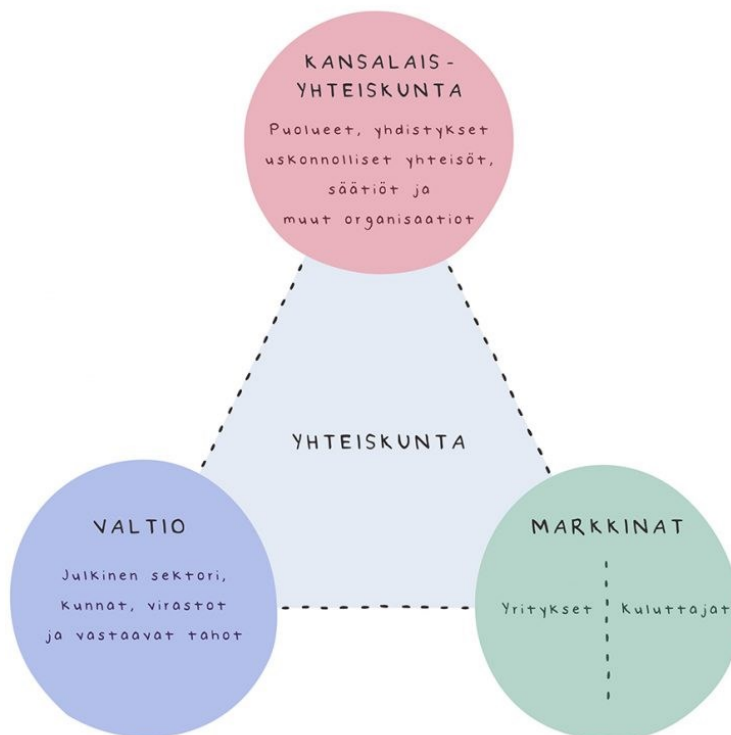


kuvio 1. Nuorisoseurojen arvot

Lind ja Kaunismaa (2022) toteavat suomalaisen järjestöorganisaation jakautuvan kolmiportaisesti: paikallisesti, alueellisesti ja valtakunnallisesti. Nuorisoseurojen tapauksessa järjestö toimii valtakunnallisesti sekä on jakautunut aluetoimistoihin ja itsenäisiin keskusseuroihin. Näiden toimialueilla taas toimii paikallisseuroja. Järjestökenttää voidaan luokitella myös järjestön yhteiskunnallisten tehtävien mukaan, esimerkiksi poliittiset järjestöt, sosiaali- ja terveysalan järjestöt ja vaikkapa nuorisokasvatusjärjestöt. Järjestötoiminta rakentuu yleisesti muodollisille suhteille. Tällä tarkoitetaan sitä, että järjestöihin liitetään muodolliset jäsenyyskriteerit ja esimerkiksi jäsenistöstä riippumattomat tavoitteet. Puhekielessä on tavallista puhua yhdistyksestä ja järjestöstä samana asiana. Sitä ne toisaalta ovatkin ja molempien toiminta perustuukin ihmisten vuorovaikutukseen ja kohtaamiseen. Lind ja Kaunismaa tuovat esille, että käsitteenä järjestö on yleiskäsite, joka kuvaa erilaisia yhdistysten muodostamia järjestörakenteita. (Lind & Kaunismaa 2022, 8-10.)

Yhdistysrekisterin mukaan Suomessa on tällä hetkellä (2023) yli 108 000 rekisteröityä yhdistystä. Verrattuna vaikkapa vuoteen 2021 on yhdistyksiä tullut koronapandemiasta huolimatta lisää. Joulukuun 2021 lopulla yhdistyksiä oli n. 107 900 (Yhdistysrekisteri 2023). Kansalais-toiminta järjestö- ja yhdistystoimintoinen elää vahvana ja se ulottuu ihmisen kaikille elämä-alueille. Järjestötoiminnalle nähdään tarve ja sen kautta yksilö pääsee toteuttamaan osallisuutta, aktiivisuuttaan, aloitteellisuuttaan ja omaehtoista toimintaa. Ihmisten sosiaalisen tarpeen tyydyttäjänä järjestöt ovat mitä parhaimpia paikkoja. Järjestötoiminta on yleensä matalan kynnyksen toimintaa, johon on kenen vain helppo osallistua ja tulla toimintaan mukaan. (Harju 2022, 130-132.)

Järjestötyön haasteena voidaan jo nyt nähdä järjestöaktiivien ikääntyminen ja toiminnan järjestämisen vastuu yhä pienemmälle määrälle toimijoita. Moni osallistuu mielellään järjestettyyn toimintaan, mutta ei halua hoitaa toimintaan liittyviä muodollisuuksia. Lisäksi useat järjestöaktiivit alkavat ikääntyä ja kuormitus järjestämistä ja yhdistyksen hallinnon pyörittämisestä käy ylivoimaiseksi. Myös digitalisaatio on tuonut muutoksia ihmisten käyttäytymiseen, eikä entisajan kaltaiselle järjestötoiminnalle ole enää tilaa virtuaalimaailmassa. Tarvitaan kuitenkin henkilöitä, jotka tarjoavat myös muille mahdollisuuden toimia. Kansalaistoimintakin muovautuu ihmisten tarpeiden ja mieltymysten mukaan. Syntyy uusia muotoja toteuttaa järjestötoimintaa ja toisaalta taas osa järjestökentän toiminnoista kuihtuu pois. Selkeän vision ja tavoitteet omaavat järjestöt saavat jatkossakin toimijoita, kun taas ne yhdistykset, joiden hallinto ja hoito on rempallaan eivät houkuttele myöskään jäseniä tai toimijoita. Aaro Harju on pitkän linjan kansalais- ja järjestötoiminnan kehittäjä ja järjestöneuvos, joka tuo pohdinnoissaan esille, että yhdistysmuotoinen toiminta on edelleen voimissaan ja sen avulla voidaan toimia yhteisten asioiden hyväksi kansalaisyhteiskunnassa. Sosiaaliset liikkeet kulkevat entistä enemmän yhdistystoiminnan rinnalla ja haastaa järjestötoimijoita myös uudistumaan ja uudistamaan toimintaansa. (Harju 2022, 136-138.)



kuvio 2. Yhteiskunnan toimijoina ovat julkinen, yksityinen ja kolmas sektori.

### 3.2 Vapaaehtoistyö

Vapaaehtoistyöllä tarkoitetaan sitä, että ihminen on mukana yhteiseksi hyväksi tähtäävässä kansalaistoiminnassa ilman taloudellista korvausta. Järjestö- ja yhdistystyössä tämä voi tarkoittaa esimerkiksi yhdistyksen talouden hoitamista talkoovoimin tai leipomista myyjäisiin. Vapaaehtoistyössä tai talkootoiminnassa on kyse siis siitä, että ihminen ei saa rahallista korvausta tehdystä työstä vaan hän valjastaa osaamisensa ja toimintansa yhteiseen hyvään. (Harju 2003, 118.)

Suomalaiset ovat ahkeria kansalaistoimijoita. Kolmannen sektorin toiminnoista järjestötyö on yleisin, mutta kansalaistoiminta voi olla muitakin. Järjestöt ovat kuitenkin yleisesti niitä paikkoja, joissa vapaaehtoistyötä tehdään yhteiseksi hyväksi ja kaikkien tarpeita huomioiden. Vuonna 2021 teetetyt taloustutkimuksen mukaan vapaaehtoistyötä teki 47 % vastaajista. Otannassa oli mukana 1094 henkilöä. Tässä yhteydessä on huomioitavaa se, että vuosi 2021 oli vahvasti koronan sävyttämää aikaa, jolloin myös mahdollisuudet erityisesti ikäihmisten tekemän vapaaehtoistyön ja ikäihmisiin kohdistuvaan vapaaehtoistyöhön olivat rajalliset. Vuoden 2021 tutkimuksesta käy ilmi, että kyseisenä vuonna vapaaehtoistyötä tehtiin reilut 12 tuntia edeltävän neljän viikon aikana. Ahkerimpia vapaaehtoistyön tekijöitä olivat alemman korkeakoulututkinnon suorittaneet ja esimerkiksi miesten osuus vapaaehtoistyössä on noussut viime vuosien aikana. Eniten vapaaehtoistyötä on tehty liikunnan ja urheilun sekä lasten ja nuorten parissa. Yli 50 % vastaajista ei ole määrittelyt mihin tehty vapaaehtoistyö on kohdentunut. (Vapaaehtoistyön tekeminen Suomessa 2021.)

Tulevaisuuden haasteina niin järjestötoiminnassa kuin vapaaehtoistoiminnassakin on aktiivisten toimijoiden saaminen mukaan toimintaan. Samoin vapaaehtoistyön motiivit vaikuttavat toimijoiden rekrytoimiseen. Järjestöt ovat merkittäviä vapaaehtoistoiminnan paikkoja. Siinä missä toinen on palkkatyössä järjestössä, on toinen vapaaehtoistoimijana ja näiden olisi pystyttävä toimimaan rinta rinnan yhteiseksi hyväksi. Vapaaehtoistyön eetos on toimia omin tiedoin ja taidoin. Toiminta tulisi mahdollistaa matalalla kynnyksellä, mutta esimerkiksi yhdistyksen vapaaehtoistyön tuloksellisuuden tavoittelu voi näyttäytyä negatiivisesti vapaaehtoistoiminnan edistämisessä. Matalan kynnyksen vapaaehtoistoiminnan puutteen vuoksi voi yhdistys myös ajaa itseään alas ammattimaisuudellaan. Samoin jos yhdistystoiminnassa ei ole palkattua henkilökuntaa ja se pyörii pelkästään vapaaehtoistyön voimin, voi vapaaehtoistyötä tekevien tuki olla olematonta ja hyvinvointi vaakalaudalla.

Ikääntyvien yhdistystoimijoiden rinnalle tulisi saada nuoria aktiiveja yhdistystoiminnan oppiin, jotka samalla jatkaisivat yhdistysperinnettä. Nuorten saaminen vapaaehtoistoimintaan toisi myös uutta osaamista yhdistyksiin ja esimerkiksi digitaaliset taidot ovat nuorilla hallussa paremmin kuin ikääntyvällä väestöllä. (Lundblom 2022, 144- 148.)

Kansalaisareenan, Kirkkohallituksen ja Opintokeskus Siviksen Taloustutkimuksella teettämän Vapaaehtoistyö Suomessa- kyselyn mukaan lyhytkestoiselle ja kertaluontoiselle vapaaehtoistyölle on kysyntää. Samoin pop up- tyyppinen vapaaehtoistyö kiinnostaa etenkin nuoria 15-24-vuotiaita. (Vapaaehtoistyö Suomessa 2021.) Tällaisten toimintojen tuottajina järjestöt ja yhdistykset ovat avain asemassa. Toiminnan pilkkominen voi toimia myös vapaaehtoisten houkuttimena. Sen sijaan, että tarjotaan tapahtuman viestintä talkoovoimin tehtäväksi, voidaankin tarjota joku osa viestinnästä, esimerkiksi mainosten teko. Toiminnan mielekkyys, auttamisen halu ja aktiivinen toiminta eivät saa kärsiä vapaaehtoistyön kuormittavuudesta. Vapaaehtoistyöllä ei korvata ammattityötä, vaan täydennetään ja tuetaan sitä. Teoksessa Yhteisellä asialla – Kansalaisuustoiminta ja sen haasteet Aaro Harju viittaa nerokkaasti Aira Heinäsen määritelmään vapaaehtoistyön järjestöllisestä merkityksestä: ”Vapaaehtoiset ovat järjestön aarre ja voimavara, imagon säteilevä lisä, uskottava elementti. Innokkaat vapaaehtoiset näkyvät, kuuluvat ja vaikuttavat” (Harju 2003, 123).

Vapaaehtoistyö on merkittävä osa myös nuorisoseuratoimintaa. Vapaaehtoisia toimijoita on mukana tekemässä tapahtumia, harrastustoiminnassa, seurojentaloilla ja hallinnossa. Vapaaehtoiseksi ryhtyminen ja toimintaan osallistuminen on helppoa. Paikallisseuratoiminta on usein vapaaehtoisvetoista ja kesäisin pyörivät niin kesäkirppikset seurojentaloilla kuin kesäteatterit seurojen rakentamissa puitteissa. Tärkeää on huomioida, niin nuorisoseuroissa kuin muissakin vapaaehtoistoimintaa järjestävissä yhdistyksissä, että vapaaehtoistyötä tekeviä kannustetaan ja kiitetään toiminnassa mukana olemisesta. Toimintaa voi ideoida myös yhdessä, jolloin siitä voi saada mielekkään vapaaehtoistoimijalle. Vapaaehtoistyön tulee tuntua tekijästään hyvältä ja toiminnasta on saatava välillä myös lomaa ja vapaata. Monet nuorisoseurojen isot kulttuuri- ja liikuntatapahtumat jäisivät järjestämättä ilman vapaaehtoisia, samoin harrastustoiminnan monipuolinen tarjoaminen on monesti vapaaehtoisten ansiota. (Nuorisoseurat 2023.)

### 3.3 Yhteisöllisyys nuorisoseuroissa

Järjestömuotoisen kansalaistoiminnan yhtenä ominaispiirteenä pidetään yhteisöllisyyttä. Yhteisöllisyys rakentuu ihmisten vuorovaikutuksesta, sosiaalisista kontakteista ja yhdessä tekemisestä. Yhteisöllisyyden kokemukset ja osallisuuden tunne myös vahvistavat sekä yhteisön että yksilön sosiaalista pääomaa. (Harju 2022, 132.)

1800- ja 1900- luvuilla kansalaisjärjestöiden ja -liikkeiden syntyminen perustui vahvasti yhteisöllisyyteen. Nuorisoseurojen alkutaival oli myös vahvaa kyläläisten yhteen kokoamisen aikaa, niin harrastuksiin kuin seurusteluunkin. Seuratoiminnan yleisluonteeseen kuuluikin tapahtumien, sivistyksen, kasvatuksen ja urheilun lisäksi vahva tahto kehittää oman kylän ja paikkakunnan oloja. (Numminen 2011b, 27-28.) Nuorisoseurojen arvoissa yhteisöllisyys merkitsee tänäkin päivänä yhdessä toimimista ja tekemisen riemua. Yhteenkuuluvuuden ja osallisuuden tukeminen on tärkeää kaikessa nuorisoseurojen toiminnassa ja kaikissa yhteisöissä. Pitkät perinteet mukaansatempaavana seuratoimintana ja maine valtakunnallisena kasvatusyhteisönä on yhteisöllisyyden kannalta merkittävää.

Yhteisöllisyys toteutuu yhteisössä ja kokijana on sekä yksilö että koko yhteisö. Yhteisöllisyyden määritelmänä voidaan pitää yhteisiä arvoja ja tavoitteita, joihin sitoudutaan ja yhteistoiminnan myönteisyyttä. Toiminta antaa tekijälleen ja yhteisön jäsenelle kuulumisen tunteen ja vahvistaa yksilöiden välistä luottamusta. Seura- ja järjestötoiminnan monipuolisuus toimii aktiivisen kansalaisuuden edistäjänä ja yhteisen yhteistyökulttuurin myötä kasvaa niin yksilön kuin yhteisönkin sosiaalinen pääoma. (Haapaniemi & Raina 2022, 41-51.)

Kasvaakseen sosiaalinen pääoma tarvitsee luottamusta, vuorovaikutusta ja verkostoja. Sosiaalisen pääoman määritelmiä on muutamia ja sosiaalinen pääoma voidaan jakaa joko yksilölliseen pääomaan tai yhteisön pääomaan. Sosiologi Robert D. Putnam on määritellyt sosiaalisen pääoman liittyvän nimenomaan kollektiiviseen kokemukseen. Se kasvaa yhteisössä, luottamuksessa ja vuorovaikutuksissa toisiin. Myös James Coleman on määritellyt sosiaalisen pääoman niin ikään yhteisön eikä yksilön ominaisuudeksi. Nuorisoseuratoiminta muun muassa luo verkostoja ja tiivistä yhteistyötä toimijoiden keskuudessa, jolloin myös sosiaalisen pääoman kartuttaminen me- henkisessä vapaaehtoistoiminnassa on yksilöistä lähtöistä ja yksilöitä ja yhteisöä hyödyttävää pääomaa (Hyypä 2004).

Yhteisöllisyys syntyy luottamuksesta, mutta sen syntyminen on myös pitkäaikainen prosessi. Toimintaympäristö antaa raamit yhteisöllisyyden synnylle ja yhdessä tekeminen synnyttää kipinän. Seuratoiminnan liekki pysyy hengissä yhteisten ponnistelujen avulla, yhteisen tekemisen ja toiminnan kautta. Ihmiset on luotu elämään sosiaalisissa konteksteissa ja tarve kuulua johonkin, osaksi yhteisöä, on suuri. Yhteisöön kuuluminen on luonnollista, niinpä myös toiminnassa mukana olemisesta nautitaan, jolloin myös yhteisöllisyys alkaa rakentumaan.

Nuorisoseurat ovat luoneet laajan yhteisöllisyyden verkoston ja toimintaympäristön, jossa yhteisöllisyyttä on helppo ylläpitää. Harrastusryhmissä ohjaajan merkitys on yhteisöllisyyden luomisen kannalta merkittävä. Riina Kylmälahden (2022) kirjoittamassa Nuorisoseurat-lehdessä julkaistussa artikkelissa Ohjaaja rakentaa yhteisöllisyyden, tuodaan esille ohjaajan roolin merkitys muuttuvassa ympäristössä. Artikkelissa korostuu yhteisöllisyyden pääteemaksi me-henki, joka rakennetaan yhdessä. Harrastustoiminnassa on myös tärkeää osata luoda yhteisöllisyys aina uudestaan esimerkiksi tauon jälkeen. Turvallisuus, osallisuus ja hyvä ryhmähenki muokkaavat harrastustoiminnasta yhteisöllisen.

Nuorisoseurojen yhteisöllisyys tulee esille muun muassa useissa Nuorisoseurat-lehden artikkeleissa. Esimerkkeinä yhteisöllisyydestä ovat Ylihärmän nuorisoseurojen saama tunnustus teatteritoiminnan yhteisöllisyydestä. Tunnustuksen on myöntänyt Suomen Nuorisoseurat ry. ja tunnustuksen myöntämisen perusteena on teatteritoiminta, joka kokoaa yhteen eri ikäiset, toimii talkoovoimin ja jokainen on tervetullut mukaan toimintaan. (Varjonen 2018.) Lisäksi yhteisöllisyys nousee esille artikkelissa, jossa käsitellään Ramppikuume- tapahtuman yhteisöllisyyttä sekä harrastustoimintaan luotujen turvallisemman tilan periaatteita. Ramppikuume- tapahtuman yhteisöllisyyden luojana toimii tapahtuman ohjelmasisällöt. Nämä ovat mahdollistaneet yhdessä tekemisen sekä toisiin tutustumisen. Palautteen perusteella myös vuorovaikutus on ollut merkittävä tekijä yhteisöllisen tunnelman luomiseksi. Nuorisoseuroissa on harrastus- ja tapahtumatoimintaan laadittu turvallisemman tilan periaatteet. Näiden avulla voidaan lisätä yhteisöllisyyttä ja taataan toimintaan osallistujille kehollinen itsemääräämisoikeus. Turvallinen tila antaa osallistujalle mahdollisuuden olla oma itsensä eikä toiminnassa tarvitse tuntea ulkopuolisuutta tai turvattomuuden tunnetta. Yhteisöllisyys muodostuu siis myös turvallisesta tilasta. (Saarinen 2022; Pasi 2022.)



Yhteisöllisyys muuttuu koko ajan. Digitalisaatio on muokannut tapoja olla yhteydessä muihin ja myös yhteisöllisyyden kokemisen muodot ovat muuttuneet. Yhteisöjen ja järjestöjen on etsittävä uusia keinoja saada ihmisiä toimintaan mukaan ja olla heihin yhteydessä. Digitalisaation lisäksi yhteisöllisyyden rakentumiseen vaikuttaa ihmisten liikkuvuus ja muuttoliike. Yhteisöllisyys vaatii aikaa rakentuakseen eikä se pääse syntymään, jos esimerkiksi asuinalue muuttuu useasti elämän aikana. Lisäksi yhteiseen toimintaan ei välttämättä ole aikaa, vaan elämässä korostuu yksilöllisyys yhteisöllisyyden sijaan. Toiminnassa tulisi korostua ihmisen vapaus toimia yhteisössä haluamallaan tavalla. On myös tyypillistä, että yksilö vaihtaa yhteisöjä elämäntilanteensa ja käytettävissä olevan vapaa-aikansa mukaan. Yhtenä realistisena yhteisöllisyyden muotona on virtuaalinen yhteisöllisyys. Voiko virtuaalinen yhteisö sitten luoda yhteisöllisyyden ja yhteen kuulumisen tunteen, on varmasti kiistanalainen kysymys. Virtuaalisessa yhteisöllisyydessä on kuitenkin kyse yhtä lailla sosiaalisesta vuorovaikutuksesta kuin fyysisessä kohtaamisessakin. Virtuaalisen kohtaamisen uskotaan kuitenkin olevan osa postmodernia yhteisöllisyyttä. (Harju 2010, 78.)

Verkossa tapahtuvat sosiaaliset vuorovaikutustilanteet antavat uudenlaiset mahdollisuudet yhteisölliseen toimintaan. Verkostoja luomalla voidaan olla yhteydessä maailmanlaajuisesti ja toiminta voi olla aktiivisempaa kuin fyysisissä yhteisöissä. Virtuaalinen yhteisöllisyys muokkaa erityisesti nuorten keskuudessa ja samalla se muokkaa myös yhteiskuntaa. Internet luo hyvän alustan toimia interaktiivisesti, mutta virtuaalinen kohtaminen ei välttämättä luo tavoiteltua yhteisöllisyyttä. Sosiaaliset suhteet perustuvat kohtamiseen, dialogiin, avoimuuteen ja luottamukseen. Tätä ja paljon muutakin tarjoaa online-yhteys muihin ihmisiin, mutta monelle fyysinen kohtaminen merkitsee enemmän kuin kasvoton kohtaminen. Voi olla, että fyysinen kohtaminen mielletään yhteisöllisyyden perustaksi monessa yhteisössä ja sitä halutaan vaalia, kuten esimerkiksi nuorisoseurojen harrastustoiminnassa. (Harju 2010, 144-145.) Yhtä kaikki, yhteisöllisyys vaatii sitoutumista yhteisiin arvoihin ja tavoitteisiin sekä aikaa rakentuakseen moninaiseksi yhteisöksi, joka korostaa yksilön osallisuutta ja yhdenvertaisuutta.

## 4 KARTOITUKSESSA KÄYTETYT MENETELMÄT

### 4.1 Yleistä menetelmän valinnasta

Opinnäytetyön tuloksien saamiseksi teetettiin paikallisseuroille kysely, jossa kartoitettiin tuen tarpeita ja esimerkiksi seurojen välistä yhteistyötä. Prosessissa huomioitavaa oli se, että tavoit- taako webropol-kyselyn linkki paikallisseurojen hallituksia, halutaanko kyselyn vastaajiksi myös seuran aktiivijäseniä hallituksen ohella ja tavoit- taako kysely kirjepostilla kaikki otannassa valituksi tulleet määräaikaan mennessä. Pohdittavaa aiheutti myös kyselyn laajuus sekä aika- taulu. Kysely työstettiin yhteistyössä tilaajan kanssa. Kysely toteutettiin webropol-kyselynä ja päädyttiin lähettämään seurojen johtokuntien / hallituksen jäsenille. Kysely lähetettiin viikolla 5 ja vastausaikaa kyselylle oli kolme viikkoa. Alkuperäisen suunnitelman mukaan kysely oli tarkoitus esitellä seuroille paikallisseurojen tapaamisessa helmikuun alussa, mutta tapaaminen peruuntui. Kysely lähti sähköpostilla kaikkiaan 71 jäsenelle ja postitse 29 jäsenelle. Osoitetie- dot saatiin jäsenrekisteristä eikä kyselystä muodostunut erillistä henkilökisteriä. Lisäksi ky- selyssä kerrottiin, että anonymiteetti säilyy kyselyyn vastatessa. Jäsenrekisteristä ei löytynyt osoitetietoja eikä sähköpostiosoitetta 13 hallitusten jäsenelle. Täydellä vastausprosentilla vas- tauksia oli odotettavissa 100 kappaletta.

### 4.2 Kvalitatiivinen tutkimus

Tutkimusprosessi aloitetaan tekemällä tutkimussuunnitelma. Tutkimuksessa on huomioitava tutkimuksen taustat, selvittävä tutkimuksen lähtökohdat sekä – ongelmat. Tutkimusongelmaa selvitetään tutkimuskysymyksillä. Seuraavaksi valitaan menetelmä, jolla tutkimusta aletaan te- kemään. Tutkimuksessa on otettava huomioon eettiset kysymykset ja mahdolliset ongelmat. Esimerkiksi tutkimusaineistoa varten tehtävät kyselyt tulee tehdä eettisesti oikein ja tietosuoja- noudattaen. Tutkimukselle asetetaan aikataulu ja tehdään toimintasuunnitelma. Lopuksi jul- kaistaan tutkimuksen tulokset ja tehdään raportointi. (Ronkainen & Pehkonen & Lindblom- Yläne & Paavilainen 2011, 37-39.)

Kvalitatiivinen tutkimus on laadullista tutkimusta. Laadullisessa tutkimuksessa hyödynnetään useita erilaisia aineiston keruumenetelmiä. Yleisimmät aineiston keruumenetelmät ovat haas- tattelu, kyselyt, havainnointi ja erilaisista aineistoista koottu tieto. Aineiston keruumenetelmiä voidaan käyttää joko yksin tai useampia rinnakkain. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 62.)

Laadullinen tutkimus edellyttää, että tutkija tietää mitä tekee ja tuntee kohteensa. Laadullista tutkimusta tehtäessä on huomioitava, että tutkimusta tehdään ihmisistä ja sen tekee ihminen, joten tutkimuksen eettiset kysymykset nousevat myös esille. Kvalitatiivista tutkimusta voidaan jakaa kahteen eri ilmiöryhmään: tajunnalliset ilmiöt ja sosiaalisen todellisuuden ilmiöt. Tässä kontekstissa voidaan puhua perusrakenteeltaan tajunnallisen ilmiön tutkimisesta, koska tieto, jota tutkitaan, on olemassa ihmisten kokemuksessa. Jos ilmiön laatu olisi perusrakenteeltaan sosiaalisen todellisuuden ilmiö, ei ilmiöllä olisi alkuperäistä kokijaa. Siksi laadullinen tutkimus onkin erinomainen tutkimusote tutkittaessa ilmiöitä, jotka perustuvat ihmisten vuorovaikutukseen ja sitä jäsentävään kieleen. (Juuti & Puusa, 2020, 74.) Tohtori Riitta Nurkkala tuo esille teoksessa *Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät* (2020), että laadullista tutkimusta tehtäessä tulisikin päästä lähelle tutkittavia saadakseen riittävän käsityksen tutkittavien tarkoituksista ja huolista sekä haluista. Samaan aikaan kuitenkin tutkijan on pidettävä tarpeeksi väliä tutkimuksen kohteeseen (kohteisiin), että tutkija voi luoda myös oman käsityksen tutkittavasta ilmiöstä. (mt, 78.)

### 4.3 Kysely aineiston keruumenetelmänä

Kyselyt ovat yksi tavallisimpia tapoja kerätä tutkimuksen aineistoa. Kyselyjä voidaan tehdä niin kvalitatiivisessa tutkimuksessa kuin kvantitatiivisessa, eli määrällisessä tutkimuksessa. Kyselyt voidaan jakaa toteuttamistavan mukaan. Aineistoa voidaan kerätä puhelimitse, sähköisesti tai kysely voidaan toteuttaa postikyselynä. (Ronkainen ym. 2011, 113.) Tässä kontekstissa on hyödynnetty sekä sähköistä kyselyä että postikyselyä. Tähän toteutustapaan päädyttiin, koska kaikilla, joille kysely halutaan osoittaa, ei ole sähköpostiosoitetta, joten vaihtoehtoisesti kysely lähetään postitse vastauskuoren kanssa.

Kyselylomakkeeseen voidaan tehdä strukturoituja ja monivalintakysymyksiä tai ne voivat olla avoimia, jolloin vastaaja voi vastata kyselyyn omin sanoin. Jotta kysely olisi laadukas, on tutkijan tiedettävä tutkittavasta ilmiöstä ja kohdennettava kysely valikoidulle joukolle saadakseen tutkimusaineistoon riittävän luotettavaa tietoa. (Ronkainen ym. 2011, 113-114.)

#### 4.4 Kysely paikallisseuroille

Opinnäytetyön aineiston tiedonkeruu on toteutettu kyselyllä. Kyselyn avulla on pystytty vaittomasti kartoittamaan paikallisseurojen tuen tarpeita. Kysely on kolmiosainen ja ensimmäisen osan kysymykset liittyvät tuen tarpeen kartoittamiseen. Kysely on lähetetty seurojen johtokuntien/ hallitusten jäsenille ja näin myös saatu rajattua kyselyyn vastaajia. Toisessa osassa kysytään vastaajien mielteitä aluetoimiston ja seuran yhteydenpidosta, sen riittävydestä ja tärkeydestä. Tuen tarpeen kartoittamisen ohella yhteydenpitokeinot ja niiden tärkeys on hyödyllistä tietoa aluetoimistolle. Kyselyn kolmannessa osassa tiedustellaan vielä vastaajilta seurojen yhteistyökuvioista, onko niitä ja tulisiko yhteistyötä vastaajan mielestä tiivistää. Tämäkin tieto on tärkeää aluetoimistolle, koska jos seurojen tahtotila yleisesti on, että yhteistyötä halutaan tiivistää ja kehittää, tulee aluetoimiston myös reagoida ja tarjota tukeaan tähän.

Kysely on lähetetty jäsenrekisteristä (1.2.23) otettujen yhteystietojen perusteella sähköpostitse 71 hallituksen jäsenelle ja 29 jäsenelle on lähetetty kysely postitse. Otannasta puuttui 13 hallituksen jäsenen osoitetiedot, jolloin kysely on lähtenyt 100 vastaajalle. Vastaajiksi valikoitui johtokuntien /hallitusten jäsenet, koska viime kädessä heillä on tai pitäisi olla viimeisin tieto toiminnasta. Kyselyn olisi kuitenkin voinut lähettää myös paikallisseurojen jäsenille, jolloin vastaukset tuen tarpeista voisivat olla erilaisia kuin miten hallituksen jäsenet toiminnan näkevät. Vastaajien määrän rajaaminen oli kuitenkin aiheellista ja oletusarvona oli, että hallitusten jäsenet pystyvät antamaan tarpeeksi spesifiä tietoa aiheesta.

Kyselyn haasteena voidaan pitää muutamia seikkoja. Ensiksi kyselyn laajuus ja selkeys. Onko laadittu kysely vastaajaystävällinen ja riittävän selkeä kysymysasetteluineen? Tämä on pyritty huomioimaan kyselyyn vastaamisen helppoudella. Kyselyssä on enemmän monivalintakysymyksiä ja vähemmän avoimia kysymyksiä, jotka vievät aikaa vastaajalta. Avointen kysymysten käyttö on muutenkin harkittua, koska niihin yleensä vastataan huonosti. Lisäksi kysymykset on pyritty jaottelemaan teemoittain ja kyselyn vastaamiseksi on annettu selkeät ohjeet esimerkiksi pakollisista kysymyksistä. Kysely ei myöskään ole liian pitkä ja sen vastaamiseen menee noin 5-10 minuuttia. Luottamuksen ilmapiiri on haluttu taata jo ohjeistuksessa ja vastaajille kerrotaan kyselyn alussa ja saatekirjeessä kyselyn anonymiteetista ja siitä, että kyselystä ei muodostu henkilörekisteriä. Kyselyn tulokset tulevat vain opinnäytetyötä työstävän tietoisuuteen.

Lisäksi saatteessa on kerrottu mistä vastaajien yhteystiedot on saatu. Kyselylomakkeen kysymyksissä on valittu teitittelevä muoto runsaan ikäjakauman ja kohteliaisuuden vuoksi. (Tietotarkisto 2023.)

Kysely toimii tässä tapauksessa parhaana aineiston keruutapana. Kyselyn rinnalla voisi toteuttaa esimerkiksi haastattelun, mutta henkilön valikoiminen haastatteluun voisi tuottaa haasteita. Ennen haastattelua pitäisi miettiä sitä, mitä lisäarvoa haastattelu antaa kartoitukselle. Valitaanko haastateltavaksi henkilö, joka on ollut seura-aktiivi useiden vuosikymmenten ajan vai valitaanko haastatteluun henkilö, jolla on tuoreita kokemuksia nuorisoseuratoiminnasta. Todennäköisesti molemmat toisivat esille seuratoiminnan mahtavuuden, yhteisöllisyyden ja osallisuuden kokemukset. Yhtäältä haastattelu risteäisi haastateltavien välillä kokemusten perusteella. Jos tutkimusilmionä on seuratoiminnan tuen tarpeiden kartoitus, ei välttämättä yksittäisten henkilöiden narratiivisten tarinoiden kerrontaa tässä kohdin tarvita. Isossa kuvassa tärkeämpää on yleinen näkemys tuen tarpeista, seuran ja aluetoimiston kontakteista ja seuratoimijoiden yhteistyön tiivistämisen näkemyksistä paikallisseuratyössä.

#### **4.5 Aluetoimistojen ja keskusseurojen benchmarkkaus**

Paikallisseuroille osoitetun kyselyn lisäksi aineistoa on haluttu kartuttaa benchmarkkaamalla nuorisoseurojen aluetoimistoja ja keskusseuroja valtakunnallisesti. Benchmarkkauksella on haluttu selvittää, onko muissa aluetoimistoissa tehty vastaavanlaista kyselyä ja tuen tarpeen kartoitusta paikallisseuroille. Aluetoimistojen ja keskusseurojen toiminnanjohtajille ja -ohjaajille osoitettu kysely tuottaa arvokasta tietoa valtakunnallisesti alueiden toiminnasta ja antaa kehittämistavoitteita yhdenvertaisesta toimintamallista, jolla voidaan palvella paikallisseuroja. Alueiden toiminnanjohtajille ja -ohjaajille suunnatun kyselyn tulokset antavat valtakunnallisen näkemyksen aluetyön kehittämiseen.

Kehittämistyön menetelmänä benchmarking perustuu kiinnostukseen toisten toimintaa ja heidän menestykseensä vaikuttavia tekijöitä kohtaan. Yleensä benchmarkkauksessa pyritään tutkimaan menestyvää organisaatiota siten, että onnistuttaisiin kartoittamaan sen menestyksen syyt ja voitaisiin ottaa käyttöön muualla jo hyväksi todettuja tapoja toimia. (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2015, 186.) Tässä tapauksessa aineiston keruun tarkoituksena on kartoittaa valtakunnallista tilannetta, esittää tulokset ja tuottaa niiden pohjalta kehittämisideoita toimintaan.

Jatkoprosessissa voidaan hyödyntää benchmarkkauksesta saatuja tuloksia kehittämistyössä. Esimerkiksi tulosten perusteella voidaan kehittää alueiden yhteinen malli paikalliseurojen toiminnan säännölliseen kartoitukseen. Lisäksi aluetoimistojen vertailun avulla voidaan löytää jo olemassa oleva ja toimiva malli toiminnan kehittämiseen. Vertailukehittämisessä ei suinkaan ole kyse siitä, että pyörä keksitään uudelleen vaan se, että se otetaan käyttöön myös muualla.

Aluetyöntekijöille suunnatussa kyselyssä kysymykset on muotoiltu saman kaavan mukaan kuin paikalliseuroille osoitetussa kyselyssä. Ensimmäisessä osiossa kysytään aluetyöntekijän näkökulmaa seurojen tuen tarpeisiin, toisessa osiossa kysytään aluetyöntekijän näkemystä yhteydenpidon tärkeydestä seurojen ja aluetoimiston välillä ja kolmannessa osiossa kartoitetaan aluetyöntekijän tietämystä seurojen välisestä yhteistyöstä. Kysymysten ollessa samankaltaisia, voidaan helposti vertailla paikalliseuroilta saatuja vastauksia ja aluetyöntekijöiden vastauksia keskenään. Aluetyöntekijöiden benchmarking oli vaivattomin toteuttaa kyselyllä. Kysely toteutettiin sähköisesti ja se lähetettiin sähköpostilla 14 aluetyöntekijälle. Alkuperäinen ajatus soitelukierroksesta olisi ollut aikaa vievää. Kyselyn tulosten koonti on aineiston käsittelyvaiheessa vaivattomin toteuttaa sähköisellä kyselyalustalla.

## 5 KYSELYIDEN TULOKSET JA AINEISTON ANALYYSI

### 5.1 Tulosten analysointi

Tulosten analysoinnissa on huomioitava muutama seikka. Kun kyseessä on kyselytutkimus ja tutkimuskohteena ihmisten kokemukset, voi aineiston kerääjän ja tutkittavien näkökulmat erota tutkittaviin asioihin liittyen. Aineiston analysoinnissa on huomioitava aluksi mitä vastauksia aineistosta saa ja mitä sieltä saattaa puuttua. Ronkainen ym. (2011) tuovat teoksessaan esille, että yksi tieteellisen tutkimuksen kriteeri on perusteltavuus. Tutkittavasta ilmiöstä on todennäköisesti noussut tutkijalle esille jonkinlainen ennakkokäsitys mahdollista tuen tarpeista. Tämän ennakkokäsityksen sivuuttaminen tulosten ja aineiston analyysissa on ensisijaista, ettei synny olettamuksia kyselystä saatuja tuloksia kohtaan. (Ronkainen ym. 2011, 122-123.)

Aineiston analysointia on järkevä jaksottaa ja jakaa eri vaiheisiin. Aluksi aineisto pilkotaan, se luokitellaan ja järjestetään vertailtavaksi (Ronkainen ym. 2011, 124). Tämän tutkimuksen aineiston vertailtavuus on tehty webropol- työkalulla, jonka kautta myös sähköinen kysely on teetetty. Webropolin kautta on saatu dataa ja prosenttiosuuksia niin strukturoiduista kysymyksistä kuin koonti avoimista vastauksista. Tässä tutkimuksessa on haluttu antaa painoarvo paikallisseurojen tulosten äänelle. Tuloksien tulkinnassa on vertailtu puheenjohtajien ja johtokunnan /hallituksen jäsenten vastauksia keskenään; miten vastaukset tuen tarpeista eroavat puheenjohtajien ja hallituksen jäsenten ajattelussa ja kokemuksissa. Tutkimuksessa on haluttu saada dataa paikallisseurojen tuen tarpeista ja muutaman näkökulman asiaan tuovat myös seuraavat seikat; 1) Jos vastaaja on ilmoittanut seuralla olevan seurantalons, kohdentuuko tuen tarve seurantalons ylläpitoon tai avustuksiin (jotka voivat kohdistua seurantalons ylläpitoon), 2) Jos vastaaja on ilmoittanut seuralla olevan harrastustoimintaa, koskeeko tuen tarve harrastustoimintaa, ohjaajarekrytointia/ohjaajahuoltoa ja 3) Jos vastaaja on ilmoittanut ettei seuralla ole säännöllistä harrastustoimintaa, koskeeko tässä tapauksessa tuen tarve harrastustoimintaa ja ohjaajarekrytointia vai kenties jotakin muuta seuratoiminnassa. Muun muassa näiden näkökulmien kautta tuon tuloksissa esille paikallisseurojen tuen tarpeita.

### 5.2 Seuroille teetetyn kyselyn tulokset

Kyselyyn tuli määräaikaan mennessä yhteensä 33 vastausta. Sähköisesti kyselyyn vastasi 30 ja postikyselyn palautti kolme vastaajaa. Postikyselyn vastausprosentti on todennäköisesti jäänyt pieneksi kyselyn vastausajankohtaan osuneen- kuljetuslakon vuoksi. Postikyselyn vastausaika

pidennettiin lakon vuoksi viikolla, mutta vastauksia ei siitä huolimatta tullut sen enempää. Nuoriseurojen toiminnanjohtajille ja -ohjaajille suunnattuun kyselyyn vastasi 9 aluetyöntekijää. Sähköisistä kyselyistä käy ilmi, että keskimääräinen kyselyyn vastaamisaika oli alle viisi minuuttia.

Kyselyn taustatietoina kysyttiin vastaajan roolia seurassa, onko seuralla säännöllistä harrastustoimintaa ja onko seuralla ylläpidettävää taloa (kysymykset 1-3). Aktiivisempia kyselyyn vastaajia tulosten mukaan oli johtokunnan/ hallituksen jäsenet, joita oli yhteensä 18. Toiseksi eniten kyselyyn vastasi puheenjohtajat (11), sitten rahastonhoitajat (3) ja yksi sihteeri. Säännöllistä harrastustoimintaa seuralla on 67% vastaajista (22 vastausta). Vastaus antaa suuntaa seuran aktiivisuudesta ja toiminnan järjestämisestä. Vastaajista 58% (19) on ilmoittanut seuralla olevan ylläpidettävä seurojentalo.

Kysymykset 4-7 käsittelivät konkreettisia tuen tarpeita. Kysymykseen ”Koetteko tarvitsevanne aluetoimiston tukea seuratoiminnassa?” suurin osa (70%) vastasi tarvitsevansa aluetoimiston tukea toimintaansa. Tämä vastausprosentti ei ole yllättävä, koska aluetoimiston tehtävänä on tukea alueensa seurojen toimintaa. Kysymykseen oli kuusi vastaajaa valinnut vaihtoehdon en osaa sanoa. Tämä herättää ajatuksen siitä, että tiedetäänkö seuroissa mitä ja millaista tukea aluetoimistolta voi saada. Tuen tarpeen tärkeyden selvittämisen jälkeen vastaajilla oli mahdollisuus kertoa millaista tukea he tarvitsevat toimintaansa. Kysymys oli monivalintakysymys, jossa oli mahdollista valita yhdeksästä annetusta tuen tarve- vaihtoehdosta yksi tai useampi ja lisäksi vastata kysymykseen sanallisesti. Vastaukset jakautuivat suhteellisen laveasti. Eniten vastauksia sai avustusten hakeminen (50%), toiseksi eniten vastauksia sai tapahtumat (45%) ja kolmanneksi eniten viestintä (41%). Muut vastausvaihtoehdot jakautuivat seuraavasti: seuran talous (37%), harrastustoiminta (33%), seuratalon ylläpito (33%), ohjaajien rekrytointi/ohjaajahuolto (33%), jäsenasiat (29%) ja edunvalvonta (16%). Vaihtoehto jokin muu, mikä? sai yhden vastaajan lisäämään tuen tarpeisiin välineistön, materiaalit ja vapaaehtoisten tukemisen ja innostamisen. Kysymys ”Oletteko saaneet mielestänne riittävästi tukea toimintaanne aluetoimistolta?” jakoi vastaajien mielipiteet aika tasaisesti. Kysymykseen vastasi kyllä 42% (14) ja en osaa sanoa vastasi 39% (13), ei vastasi 6 (18%). Viimeisessä tuen tarpeen arviointiin liittyvässä kysymyksessä tässä kategoriassa pääsivät vastaajat kertomaan mahdollisia syitä mielestään vähäiselle aluetoimiston tarjoamalle tuelle. Vastauksista nousi esille esimerkiksi pohdinta resurssipulasta sekä toive fyysisistä seuratapaamisista ja kasvotusten tapahtuvasta yhteistyöstä. Toisaalta taas esille nousi myös aktiivisten seuratoimijoiden puute, jonka vuoksi seuratoimintaa



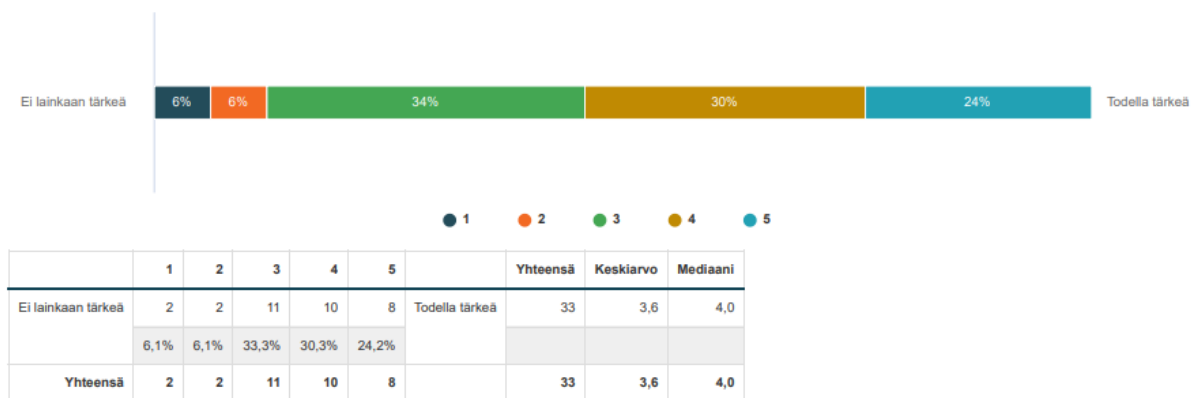
ei ole käytännössä kuin vuosikokousten verran. Haettavat avustukset ja niihin liittyvä tuen tarve ovat myös vastausten keskiössä. Tuen tarpeen vähyyteen voi vaikuttaa myös oleellisesti seuran aktiivinen toimijuus, kuten yhden vastaajan kommentista käy ilmi:

”Seuran toiminta pyörii sen verran vankasti, että aluetoimistolla ei ole juuri tarjottavaa”.

Seuraavan kategorian kysymykset, 8-11, koskevat seuran ja aluetoimiston välisiä yhteydenottoja ja tapaamisia. Vastaajista 43% (14) on sitä mieltä, että seuran ja aluetoimiston välisiä tapaamisia/ yhteydenottoja on vuodessa riittävästi. Vastaajista 11 (33%) vastasi ei osaa sanoa ja ei vastasi 24% (8). Tapaamisten ja yhteydenottojen tärkeys asteikolla 1-5 on vastausprosentin mukaan 3.

#### 9. Koetteko tapaamiset ja yhteydenotot tärkeäksi?

Vastaajien määrä: 33



kuvio 3. Tapaamiset ja yhteydenotot aluetoimiston ja seurojen välillä koetaan tärkeäksi.

Paras yhteydenpitomuoto jakautui yhtä suuren vastausprosentin takia. Kysymys oli monivalintakysymys ja vastaaja sai halutessaan valita vastausvaihtoehdoista yhden tai useamman. Vastaajien mielestä parhaita yhteydenpitomuotoja ovat tapaamiset ja sähköposti (58%). Verkkotapaamiset ja puhelinkontakti saivat myös saman verran ääniä (21%). Annetuista vaihtoehdoista vähiten ääniä sai WhatsApp-sovellus. Yhteydenottoive aluetoimistolta seuroihin jakautui seuraavasti: neljä kertaa vuodessa 37%, kaksi kertaa vuodessa 30%, kerran vuodessa 21% ja kerran kuukaudessa 9%. Näiden vastausten lisäksi yksi vastaajista on vastannut jokin muu, mikä? -kohdassa ei yhteydenottoivetta. Tämän vastauksen voisi tulkita kahdella eri tavalla.

Ensiksi vastaus voi kertoa siitä, että kysymykseen ei osaa vastata mikä voisi olla hyvä yhteydenpitosykli aluetoimiston ja seuran välillä. Toinen tulkinta vastauksesta on, että vastaaja ei halua, että aluetoimistolta otetaan ollenkaan yhteyttä seuraan. Tämä on tietenkin hieman hämmentävää ja olisi mielenkiintoista selvittää mistä johtuu, ettei haluta yhteydenottoja.

Kyselyn loput kysymykset, 12-14, liittyvät seurojen väliseen yhteistyöhön. Kysymyksissä on haluttu selvittää, onko paikallisseuroilla yhteistyötä keskenään, tulisiko yhteistyötä mahdollisesti tiivistää ja mitkä ovat keinot yhteistyön edistämiseen sekä kenen vastuulla yhteistyön edistäminen on. Yli puolet vastaajista kertoo, että seurojen välistä yhteistyötä on. Yhteistyön tiivistämistä kannattaa vastaajista 22 (67%), en osaa sanoa on vastannut 9 (27%) ja yhteistyön tiivistämistä ei kannata vastaajista 2. Vastaajista suurin osa on sitä mieltä, että yhteistyön edistäminen on seurojen vastuulla. Avoimista vastauksista jopa 11/20 kokee, että suurin vastuu seurojen välisen yhteistyön lisäämisestä ja kehittämisestä on seuroilla itsellään. Muun muassa eräs vastaaja toteaa, että

”Seurat voisivat kommunikoida keskenään enemmän ja suunnitella ja sopia tapaamisia aktiivisemmin”.

Eräs vastaus taas kuuluu:

”Seurojen vastuulla. Pitää vaan ottaa yhteyttä naapuriseuraan ja ideoida yhdessä yhteisiä tapahtumia”.

Vastauksissa mainitaan myös, että vastuu yhteistyön kehittämisestä ja edistämisestä on yhtä lailla aluetoimistolla. Noin neljä vastaajaa kirjoittaa, että vastuu voisi olla seuratoimijoilla, mutta toivotaan, että aluetoimisto toimisi foorumina ja linkkinä seurojen välillä yhteistyön edistämässä. Yhteisiä aluetoimiston koolle kutsumia tapaamisia toivoi muutama vastaajista. Vastauksista yleisesti nousi esille myös konkreettisia kehittämisideoita, kuinka seurojen välistä yhteistyötä voisi lähteä edistämään. Muun muassa eräs vastaaja kirjoittaa

” Seuroilla voisi olla esimerkiksi yhteinen ryhmä Facebookissa, jossa voitaisiin jakaa esim. ideoita tulevista tapahtumista. Sujuvin yhteistyö lähtee seuroista itsestään vapaamuotoisesti”.

Lisäksi erään kyselyyn vastanneen mietteistä käy esille, että kaivataan yhteistä tiedotuskanavaa:

”Jonkinlainen yhteinen kanava, jota kautta seurat voisivat tarjota esim. omasta toiminnastaan liikkuvia tapahtumia toisille seuroille”.

Kaiken kaikkiaan avointen vastausten kautta tuli ilmi vastaajien tahtotila yhteistyön edistämisen suhteen sekä konkreettisia kehittämissuhteita toimintamallin luomiseen.

Kyselyn lopuksi vastaajat saivat kertoa vapaa sana- osiossa terveisiä yleisesti tai tuoda esille mieltä askarruttavia asioita. Vapaat kommentit koskivat useita eri asioita ja niissä tuotiin esimerkiksi esille kyselyn tärkeyttä ja tarpeellisuutta. Seuratoimijoiden puute on myös yksi esille nouseva asia ja sen esiin nostaminen on seikka, johon toivotaan muutosta. Eräs vastaaja toi esille hyviä näkökulmia seuratyön haasteista ja mahdollisuuksista:

” Varmasti uusia ideoita nuorisoseuran toimintaan kaivattaisiin. Jotenkin tuntuu, että samat asiat ”pyörivät” vuodesta toiseen ja uudistusta ei tapahdu riittävästi. Talkoolaiset pitäisi saada innostumaan toiminnasta enemmän!”.

Vastaaja jatkaa vielä, että

”Lisäksi johtokuntaan kuuluvat henkilöt voisivat aktivoitua toimimaan oman yhdistyksen hyväksi aktiivisemmin”.

Kyseisen vastaajan ja muidenkin mietteissä on varmasti perää, kun pohditaan seuratoiminnan vapaaehtoisten toimintaa sekä vähenevää jäsenistöä.

”Toimijat ovat vähissä tällaiseen toimintaan”, todetaankin eräässä vastauksessa.

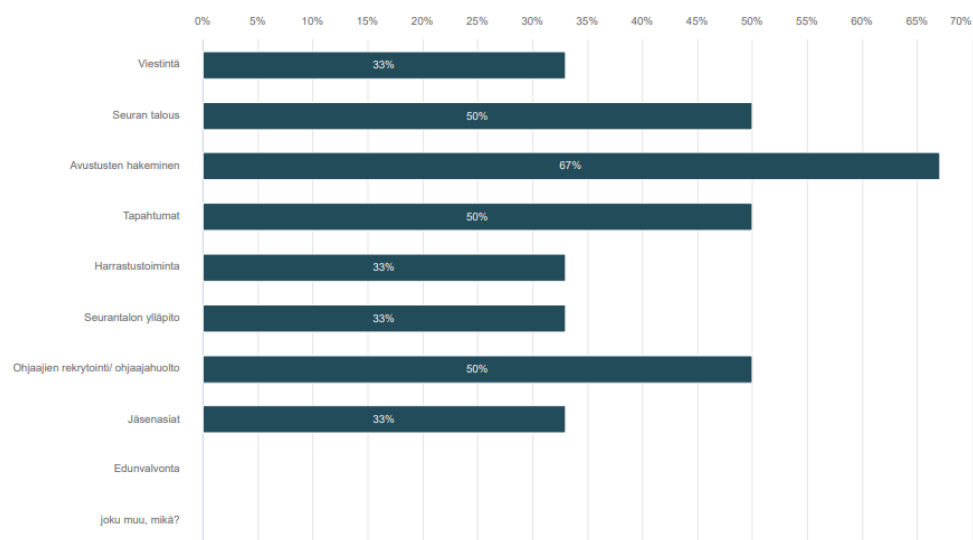
Edellä esitettyjen kommenttien lisäksi tuotiin esille myös toive lainastosta, josta voisi välineitä ja materiaaleja lainata toimintaan. Vastaaja arvuuttelee, että tällaista olisi mahdollisesti tarjolla, mutta tiedotus asiasta ontuu. Lisäksi Suomen Nuorisoseurojen verkkomateriaaleista ja oppaista toivotaan lisää tietoa ja informaatiota.

### 5.3 Seurakyselyn vertailut

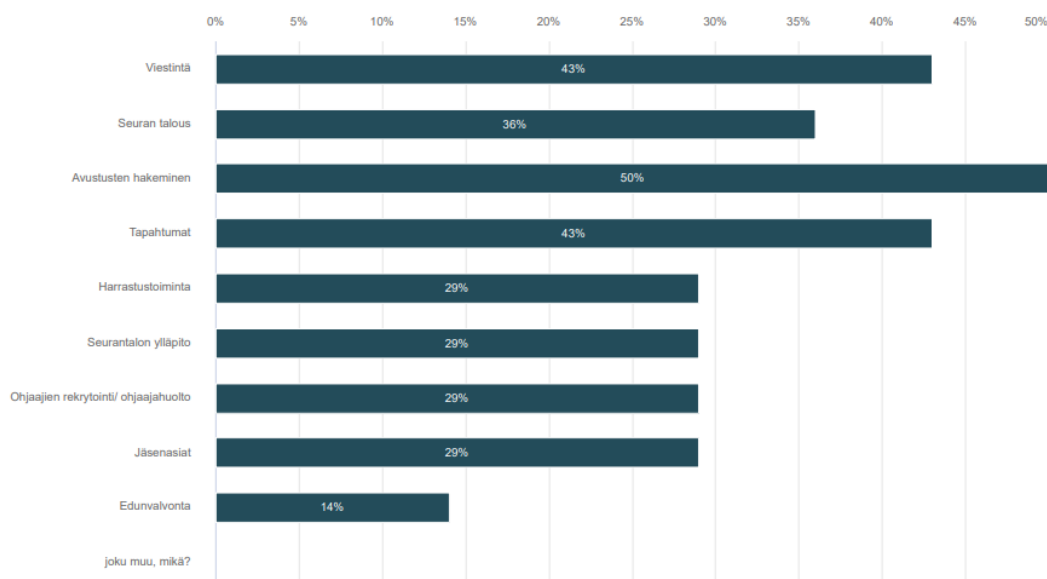
Kyselyyn vastaajan rooliksi ilmoitti puheenjohtaja 11 ja johtokunnan/hallituksen jäseneksi yhteensä 18 vastaajaa. Näiden otantojen vastauksista halusin vertailla keskenään ensisijaisesti seuraavia seikkoja; mitä tuen tarve koskee, onko aluetoimiston ja seuran välisiä yhteydenottoja

vuodessa riittävästi ja mikä on paras mahdollinen yhteydenpitomuoto aluetoimiston ja seuran välillä. Mielenkiintoista oli myös vertailla vastauksia seuratoimijoiden yhteistyön edistämisen ja kehittämisen suhteen.

Molempien, sekä puheenjohtajien että johtokunnan/ hallituksen jäsenten vastauksista nousee esille selkeästi, että suurin tuen tarve tulee esille avustusten hakemisessa. Kakkostilan jakavat puheenjohtajien vastauksissa tapahtumat, seuran talous ja ohjaajien rekrytointi /ohjaajahuolto, kun taas johtokunnan vastauksissa jaetulle kakkossijalle nousevat viestintä ja tapahtumat, kolmantena seuran talous.



kuvio 4. Puheenjohtajien vastaukset tuen tarpeista



kuvio 5. Johtokunnan/ hallitusten jäsenten vastaukset tuen tarpeista

Sekä puheenjohtajien että johtokunnan/ hallituksen jäsenten vastauksista nousee esille, että tukea aluetoimistolta on ollut riittävästi tarjolla. Aluetoimiston ja seuran tapaamisten ja yhteydenottojen riittävydessä oli eriävää mielipidettä puheenjohtajien ja johtokuntien jäsenten välillä. Mielenkiintoiseksi asetelman tekee se, että siinä missä puheenjohtajat kokevat 82 prosenttisesti, että yhteydenpito vuosittain on riittävää, nousee johtokuntien vastauksista esille 50% (9 vastaajan) kannatuksella vastausvaihtoehto en osaa sanoa. Herää kysymys, että paljonko sitten on riittävästi tapaamisia tai miten käsite riittävästi määritellään tapaamisista. Siinä missä puheenjohtajien vastauksista ei ja en osaa sanoa on vastannut kaksi henkilöä, erottuu johtokunnan jäsenten vastauksista myös vastaus ei 28 prosenttiosuudella. Kyllä oli puolestaan vastannut neljä henkilöä vastaajista.

Tapaamiset myös koettiin tärkeämpinä johtokunnan/ hallituksen jäsenten keskuudessa. Yleisarvosana molemmilla oli 3/5. Selkeää hajontaa oli vastauksissa myös parhaan mahdollisen yhteydenpitomuodon välillä. Vastauksista voisi päätellä, että johtokunnan/ hallituksen jäsenet ovat kokeneet ehkä yhteydenpidon riittämättömäksi tai eivät osaa sanoa onko tapaamisia ja yhteydenottoja riittävästi, jos toiveena on ensisijaisesti fyysinen kohtaaminen. Viime vuosien aikana koronan takia yhteydenpito on siirtynyt vahvasti verkkoon ja sähköpostin välityksellä tapahtuvaksi, minkä vuoksi ehkä voidaan kokea myös yhteydenpito riittämättömäksi vähäisten fyysisten tapaamisten vuoksi.

Toive yhteydenottojen määrästä vaihteli myös vastaajien kesken. Johtokunnan jäsenten toiveet yhteydenpidosta painoutuivat erityisesti 4 kertaa vuodessa (7/ 18 vastaajasta) ja 2 kertaa vuodessa (5/ 18 vastaajasta). Puheenjohtajilla vastaukset olivat juuri päinvastaiset; 2 kertaa vuodessa (5/11 vastaajasta) ja 4 kertaa vuodessa (4/11 vastaajasta). Viimeisenä vertailukohtana nostan esille vastaukset kysymykseen: Miten seurojen yhteistyötä voisi edistää ja kenen vastuulla yhteistyön edistäminen on. Molempien vastauksista käy selkeästi esille, että seurojen yhteistyön edistäminen on seurojen vastuulla (puheenjohtajat 6/8 vastauksesta ja johtokunnan jäsenet 6/9 vastauksesta). Kuten jo aiemmin kyselyn tuloksista kävi ilmi, on toiveena esitetty seurojen ja aluetoimiston yhteistä yhteistyön edistämistä ja toiminnan kehittämistä. Aluetoimiston tehtävänä on tarjota tuki ja esimerkiksi tilaisuus tai yhteinen alusta seuroille, jonka kautta voidaan lähteä kehittämään erilaisia yhteistyön mahdollisuuksia. Samassa yhteydestä herää myös ajatus vastuiden selventämisestä; mitkä asiat kuuluvat seuroille itselleen ja mitkä taas ovat aluetoimiston tehtäviä. Vastuun jakaminen on varmasti tietyissä asioissa optimaalista,

mutta vastuun selventäminen on myös paikallaan, että sekä seurat että aluetoimisto voivat toimia parhaalla mahdollisella tavalla saaden kaiken hyödyn toiminnasta ja sen kehittämisestä.

Halusin kyselyn tuloksista lisäksi selvittää vastaajan taustatietoihin (onko seuralla ylläpidettävää seurantaloa ja onko seuralla säännöllistä harrastustoimintaa) perustuen, liittyvätkö vastauksista esille käydyistä tuen tarpeista yhtäläisyyksiä taustatietoihin. Vastaajista 19 ilmoitti seuralla olevan ylläpidettävä seurantalo. Tässä yhteydessä halusin selvittää, koskeeko näiden vastaajien tuen tarve nimenomaan seurantalons ylläpitoa vai kenties jotakin muuta. Yhdeksätoista vastaajasta 8 ilmoitti tuen tarpeen kohdistuvan seurantalons ylläpitoon. Sama 8 vastausta oli myös saanut vastausvaihtoehto avustukset. Seitsemän vastaajaa yhdeksätoista ilmoittaa tuen tarpeeksi seuran talouden. Näistä kolmesta seikasta voisi vetää johtopäätöksen, että vaikka vastaaja ei olisikaan ilmoittanut tuen tarpeeksi seurantalons ylläpitoa, voivat avustukset ja seuran talous liittyä silti seurantalons ylläpitoon liittyviin asioihin. Avustuksilla on merkittävä rooli seurantalons ylläpidossa ja esimerkiksi kunnostuksesta koituvien kustannuksien kattamisessa. Vastaajista yhdellätoista ei ole vastausta tuen tarpeisiin tai suoraa mainintaa nimenomaan seurantalons ylläpitoon liittyvään tukeen. Tässä yhteydessä toki voidaan nostaa tuen tarpeista esille esimerkiksi tapahtumat. Tapahtumat ovat merkittävä osa nuorisoseuratoimintaa, tapahtumia pyritään järjestämään seurojen talolla ja mahdollisilla tapahtumien pääsymaksuilla kattamaan myös seurantalosta aiheutuvia kuluja. Tuen tarve tapahtumiin nousi esille monissa vastauksissa, ja näin ollen voidaan myös olettaa, että tapahtumilla ja tapahtumien järjestämisen tukemisella on selkeä yhteys seurantalons ylläpitoon.

Toisena huomiona halusin selvittää sitä, että jos vastaaja on ilmoittanut seuralla olevan säännöllistä harrastustoimintaa, nouseeko tuen tarpeissa esille harrastustoimintaan ja ohjaajarekrytointiin liittyvät seikat vai onko tilanne juuri päin vastainen. Jos vastaajan seuralla ei ole säännöllistä harrastustoimintaa, nouseeko näistä vastauksista esille nimenomaan tuen tarve ohjaajarekrytointiin, harrastustoimintaan ja tapahtumiin. Säännöllisestä harrastustoiminnasta on ilmoittanut 22 vastaajaa 33 vastauksesta. Tarkasteltaessa säännöllisen harrastustoiminnasta ilmoittaneiden henkilöiden vastauksia, voidaan todeta, että ilmoitetut tuen tarpeet eivät kohdistu niinkään ohjaajarekrytointiin tai harrastustoimintaan vaan suurin osa tuen tarpeista kohdistuvat avustuksiin ja tapahtumiin. Oleellisena osana viimeksi mainittuihin liittyy myös viestintä. Avustukset ovat kylläkin seuratoiminnassa avainasemassa ja niiden avulla voidaan myös hakea taloudellista tukea ohjaajatoimintaan. Sinänsä löyhä yhteys ohjaajarekrytointiin on olemassa, mutta tämä perustuu pelkkään jossittelun tulosten analysoijan toimesta.

Viisi vastaajaa yhdestätoista, joiden seurassa ei ole säännöllistä harrastustoimintaa, ovat nostaneet esille sekä harrastustoiminnan että ohjaajarekrytoinnin/ ohjaajahuollon tuen tarpeen. Yhdenoista vastaajan tuen tarpeissa nousivat esille myös avustukset, viestintä ja seuran talous. Vastauksista voinee päätellä, että ne seurat, joissa ei ole säännöllistä harrastustoimintaa, kaipaavat tukea nimenomaan ohjaajarekrytointiin ja harrastustoiminnan käynnistämiseen. Tuen tarve viestinnän ja avustusten suhteen myös kertovat, että toimivan viestinnän ja avustusten avulla voitaisiin mahdollisesti saada sekä rahoitusta ohjaajiin että markkinoitua harrastustoimintaa suuremmalle yleisölle. Yleisesti viestintään liittyvät tuen tarpeet voidaan linkittää myös jäsenasioiden hoitamiseen, koska toimivalla viestinnällä saadaan enemmän ja laajemmin tietoa seuratoiminnasta sekä seurojen tarjoamista tapahtumista ja harrastuksista.

#### **5.4 Seurakysely vs. aluekysely**

Aluetyöntekijöille suunnattuun kyselyyn vastasi yhteensä 9 henkilöä. Maantieteellisesti vastaajat kattavat lähes koko Suomen. Aluetyöntekijöille suunnatun kyselyn tarkoituksena oli saada valtakunnallinen näkemys alueiden paikallisseurojen tuen tarpeista aluetyöntekijän näkökulmasta ja verrata niitä löyhästi Pohjois-Karjalan alueen seuroilta saatuihin vastauksiin. Lisäksi aluekyselyn tavoitteena oli selvittää, onko vastaavaa kyselyä teetetty muilla aluetoimistojen ja keskusseurojen alueilla. Yhdeksästä vastaajasta kolmen alueella on teetetty paikallisseurojen tuen tarpeen kartoitus. Vastauksista käy myös ilmi, että yhden vastaajan alueella kyselyjä tehdään vuosittain ja toisen alueella tehdään kartoituksia sähköpostitse ja seurakäynneillä. Kyselystä käy ilmi, että tarvetta laajemmalle kyselylle on ja sitä pidetään myös ajankohtaisena teetettävä seuroille.

Mielenkiintoista aluekyselyssä oli aluetyöntekijöiden arvio seurojen tuen tarpeista. Vastausvaihtoehdot olivat kyselyssä samat kuin seurakyselyssä. Vastausten hajonta on kuitenkin erilainen kuin seurakyselyssä esille nousseissa havainnoissa. Aluekyselyssä tuen tarpeiden arvioinnissa eniten ääniä sai seuran talous ja jäsenasiat (molemmissa 9 vastausta), toisena seuran talon ylläpito (8/9) ja jaetulla kolmannella sijalla olivat avustukset, ohjaajarekrytointi ja harrastustoiminta (3/9). Vähiten otettiin tuen tarpeissa yhteyttä aluetyöntekijöihin tapahtumien, viestinnän ja edunvalvonnan asioissa. Nämä vastaukset poikkeavat merkittävästi seurakyselyn vastauksista. Siellä TOP 3 tuen tarpeet olivat avustukset, tapahtumat ja viestintä.

Aluekyselyyn vastanneiden mielestä seurat ottavat hyvin matalalla kynnyksellä yhteyttä alue-toimistoon. Seuratapaamisia ei ole aluetyöntekijöiden mielestä riittävästi tai vastaaja ei osannut sanoa onko tapaamisia riittävästi. Yhden vastaajan mielestä tapaamisia oli riittävästi.

Parhaimmaksi yhteydenpitomuodoksi aluekyselyssä nousi tapaamiset (67%), toiseksi tuli puhelinkontakti (22%) ja kolmanneksi sähköposti (11%). Seurakyselyn tuloksissa oli myös suurin painoarvo tapaamisissa sekä sähköpostikontaktissa. Aluetyöntekijät toteavat, että heidän mielestään seurojen välistä yhteistyötä on jonkin verran ja se ilmenee esimerkiksi yhteisten tapahtumien muodossa. Seurayhteistyön todetaan myös olevan hyvin alueellista ja sitä voisi olla enemmänkin. Seurojen välisen yhteistyön edistäminen on vastaajien mielestä kehitettävä asia.

Huomiona seuroille osoitettuun kartoitukseen, nostetaan esille aluetyöntekijän näkökulmasta varsin relevantti kommentti:

” Olisi hyvä määritellä mikä on seuran omalla vastuulla. Kun tehdään tarvekyselyä, pitää siinä olla määritelty seuran oma vastuu ja sen jälkeen se, mihin he apua tarvitsevat”.

Komentissa myös todetaan, että seuralle kuuluvia tehtäviä ei voida sysätä aluetoimistolle tai -työntekijöille. Seuroille osoitetussa kyselyssä nousi esille myös samankaltaisia ajatuksia vastuukysymyksistä.



## 6 JOHTOPÄÄTÖKSET JA KEHITTÄMISEHDOTUKSET

### 6.1 Johtopäätökset

Paikallisseuroille osoitetun kyselyn tuloksista nousee esille seuratoiminnan järjestämisen haasteet. Tuen tarpeissa vastausprosentit jakautuivat aika lailla tasaisesti kaikkien vaihtoehtojen välillä. Erityisesti tuen tarpeet harrastustoiminnan järjestämisessä ja ohjaajarekrytoinnissa sekä myös jäsenasiat liittyvät kiinteästi vapaaehtoistoiminnan järjestämiseen ja mahdollistamiseen. Entistä pienempi määrä aktiiveja pyörittää seurojen toimintaa ja uusien jäsenten hankkiminen on haasteellista. Näin ollen, kun uusia jäseniä ei toimintaan saada ja seuran jäsenet esimerkiksi ikääntyvät, on toiminnan jatkuvuus vaakalaudalla. Lisäksi vapaaehtoistoimintaan liittyy tapahtumien järjestäminen. Jos toimijoita ei ole, niin eivät seurat pysty tapahtumiakaan järjestämään. Jäsenten vähyys taas vaikuttaa jäsenmaksuihin ja suoraan seuran talouteen. Jos seuralla on ylläpitoa vaativa seuratalo, jossa ei ole toimintaa eikä seurassa jäseniä enempää kuin johtokunnan tai hallituksen verran, on toimintaedellytykset aika vähissä. Suurin osa tuen tarpeista kohdistui selkeästi avustuksiin. Avustuksia myönnetään todella paljon ja monen seuran toimintaedellytykset mahdollistuvat avustuksilla. Avustuksilla voidaan kustantaa seuratalon ylläpidosta ja korjauksista aiheutuvia kuluja, niillä voidaan palkata ohjaajia harrastustoimintaan tai niiden avulla voidaan järjestää esimerkiksi tapahtumia. On ymmärrettävää, että juuri avustukset nousevat tuen tarpeista selkeinten esille.

Kyselyyn vastasi 33 henkilöä, jotka kuuluvat seurojen johtokuntiin / hallitukseen. Kysely lähti yhteensä 100 henkilölle, joten vastausprosentiksi muodostui 33%. Kyselyn tekijänä olen kuitenkin tyytyväinen, että vastauksia tuli kohtuullisen paljon, jotta tulosten tuotoksesta syntyi suhteellisen kattava katsaus seurojen arkeen ja toimintaan. Yhtenä merkittävänä seuratoiminnan antina pidetään yhteisöllisyyttä. Se linkittyy vahvasti myös kyselyn tuloksiin. Yhteisöllisyyden ilmapiiri on riippuvainen seuratoimijoista, vapaaehtoisista ja esimerkiksi seuroissa järjestettävästä harrastustoiminnasta. Toin jo aiemmin ilmi, kuinka Nuorisoseurojen tapahtumissa ja harrastustoiminnassa on suurenmoinen yhteisöllisyyden ilmapiiri ja jokainen tapahtumiin ja harrastustoimintaan osallistuja on sitä osaltaan luomassa. Kuitenkin seuratoimijoiden puute, vapaaehtoisten mukaan saaminen ja toimintaan innostamisen haasteet sekä olematon harrastustoiminta voivat syöstä seuratoiminnan hiljaisuuteen. Yhtenä näkökulmana kyselyn tuloksiin liittyen voisi nostaa vielä viestinnän merkityksen seuratyössä. Viestintä linkittyy vahvasti digitalisaatioon. Jos seuroissa ei ole osaamista toimia erilaisilla digialustoilla, rajaa se entisestään

toiminta- ja markkinointimahdollisuuksia. Kyselyn vastauksistakin nousi esille toive yhteisistä kanavista seurojen välillä. Pitkien välimatkojen vuoksi yhteisen viestintäkanavan on oltava verkossa. Tasa-arvo ja yhtenäisyys palveluiden välillä ei siis kohtaa tässä tapauksessa, jos mahdollisuudet ja valmiudet toimia digialustoilla ovat seuroissa erilaiset. Digitalisaatio voi ravisella myös yhteisöllisyyden kokemista seuratoiminnassa. Fyysiset kohtaamiset ovat törmäyskursilla digiloikan myötä myös yhteisöllisyyden osalta. Erään vastaajan sanoin ”Verkossa tapahtuu, mutta enemmän saisi olla tapaamisia”, tiivistää mielestäni hyvin fyysisten tapaamisten merkityksen.

Seurojen yhteistyön edistäminen herätti positiivisen paljon ideointia vastaajilta. Kyselyyn tulleiden vastausten perusteella voidaan todeta, että kyselyyn vastanneet pitivät yhteistyön edistämistä ja toimintamallien kehittämistä hyvänä asiana. Vastaajilta tulleet ehdotukset voidaan hyödyntää täysin seurayhteistyön kehittämisen ideoimisessa. Yhteistyön edistämässä nousi esille myös kiinnostus Itä-Suomen palvelualueen tarjoamiin mahdollisuuksiin. Pohdittavaksi yhteistyön edistämässä nousi samaiselta vastaajalta myös mietintä, miten tehdä näkyväksi sitä, millaisia yhteistyöajatuksia seuroilla olisi ja keneen olla asian tiimoilta yhteydessä. Tässä kohdin kuvaan astuu aluetoimisto ja roolin ottaminen foorumin järjestäjänä tällaiselle keskustelulle.

## 6.2 Kehittämisehdotukset toimintaan

Kyselyn tulokset toivat jo itsessään useita kehittämisehdotuksia toimintaan. Vastaajat olivat kirjoittaneet vapaisiin vastauksiin sekä vapaa sana- osioon monipuolisesti heistä ja seurasta lähteviä ideoita ja ajatuksia, jonka takia yhteenveto kyselystä on ollut helppo tehdä.

Paikallisseuroille osoitetusta sekä aluetyöntekijöille osoitetusta kyselystä voidaan poimia samankaltaisia ideoita kehittämismalliksi. Tuen tarpeen arviointia olisi hyvä tehdä jatkossakin, mutta sitä ennen on selvitettävä yleisellä tasolla mitkä ovat seuran ja mitkä aluetoimiston vastuutehtävät. Tästä oltiin selkeästi montaa mieltä vastauksissa. Vastuiden selvityksen jälkeen on hyvä myös pohtia mistä näkökulmasta kyselyitä tehdään. Tämän kyselyn tarkoituksena oli kartoittaa paikallisseurojen tuen tarvetta ensimmäistä kertaa Pohjois-Karjalan alueella. Ehdotan, että vastaavanlaisia laajempia kyselyjä tehtäisiin vähintään kahden vuoden välein. Pienempiä ja yksityiskohtaisempia kyselyjä ja kartoituksia on mahdollista tehdä seurakäyntien yhteydessä tai vaikkapa sähköpostitse. Tekemäni kysely antaa valmiin kysymyspohjan, joka on kaikkien aluetyöntekijöiden hyödynnettävissä. Valmiin kyselypohjan ansiosta voidaan tehdä alueittain

vastaavanlaisia kartoituksia ja verrata esimerkiksi alueiden seurojen vastauksia keskenään. Samanlaisten kysymysten ansiosta vastaukset ovat myös vertailukelpoisia keskenään. Lisäksi valmiiden kysymysten ansiosta säästetään aluetyöntekijöiden aikaa, kun kyselylomake on jo olemassa ja muokattavissa jokaisen tarpeisiin sopivaksi.

Yhteydenpidon merkitystä ei koskaan voi korostaa liikaa. Aluetyöntekijä on seuroja varten tarjoten tukea, osaamistaan ja apuaan seuroille. Jatkossa aluetoimisto voisi koordinoida esimerkiksi neljä tilaisuutta vuodessa, joista kaksi voisi olla etäkokoontumisia ja kaksi hybriditilaisuutta, johon on mahdollisuus osallistua joko paikan päällä tai verkon välityksellä. Kyselyistäkin nousi esille toiveita siitä, että aluetoimisto kutsuisi seuroja koolle ja mahdollistaisi esimerkiksi keskusteluja yhteisistä viestintäkanavista ja seurojen yhteistyön tiivistämisestä. Aluetoimiston toimesta tai aluetoimiston järjestämänä voitaisiin suunnata erilaisia työpajoja seuroille esimerkiksi liittyen viestintään ja markkinointiin. Valtakunnallisesti erilaisia koulutuksia järjestetään paljon Suomen Nuorisoseurojen toimesta, mutta workshoppeja tai yhteisiä aivoriisiä voidaan järjestää myös maakunnallisesti tai hyödyntäen Itä-Suomen palvelualueen yhteistyötä.

Näkisin, että tekemäni kartoitus palvelee laajasti Suomen Nuorisoseuroja. Kyselyn soveltuvuus paikallisseurojen tuen tarpeiden kartoittamiseen antaa vastaavanlaiset mahdollisuudet kaikille aluetoimistoille sekä keskusseuroille. Jo itsessään kartoitus antaa merkittävää ja hyödyllistä tietoa Pohjois-Karjalan aluetoimistolle alueen seurojen tuen tarpeista, mutta jos vastaavanlainen kartoitus tehtäisiin Pohjois- Savon ja Ylä-Savon alueilla, saataisiin Itä-Suomen palvelualueen henkilöresurssit seurojen tukitoimiin laajasti ja yhdenvertaisesti käyttöön.

## 7 ARVIOINTI

### 7.1 Oma arvio opinnäytetyöstä

Opinnäytetyön aihe oli itseäni resonoiva ja mielenkiintoinen työstettävä. Menetelmänä kysely sopi mielestäni kartoitukseen hyvin, ja sen kautta sain kohtuullisen hyvin vastauksia. Kysymykset työstettiin yhdessä tilaajan kanssa ja niissä onnistuimme hyvin. Erityisen paljon tuli vastaajilta tekstiä vapaisiin vastauksiin, mikä oli ilahduttavaa, koska juuri näiden vastausten pohjalta tulokset saivat vastaajien äänen kuuluviin. Opinnäytetyön työstämisen alku metreillä ajatuksissa oli myös haastattelun tekeminen kyselyn lisäksi, jonka kautta olisin voinut tuoda narratiivisen kerronnan avulla esille jonkun nuorisoseuralaisen kokemuksia ja näkemyksiä. Haastateltavan löytäminen olisi ollut aikaa vievää ja haastattelun tekeminen yksittäisen henkilön kertomuksista ei olisi mielestäni tuonut kartoituksen tulokseen muutosta, koska kyseessä on vain yhden henkilön kokemukset ja mielipide. Aluetyöntekijöiden benchmarkkauksen tarkoituksena oli saada selville, onko vastaavanlaista kyselyä teetetty seuroille muualla Suomessa. Kysely vastasi mielestäni kysymykseen sekä antoi myös tärkeää tietoa aluetyöntekijöiden näkemyksistä ja kokemuksista seuratyöhön. Opinnäytetyön tekeminen sujui aikataulussa. Suurin huoli aikataulullisesti oli se, että tavoittaako kysely vastaajat, etenkin postitse. Kyselyn vastausajankohtaan osui myös AKT:n kuljetusalan lakko, jonka vuoksi kirjeposti ei kulkenut vastausajan viimeisellä viikolla. Postitse ei kuitenkaan vastauksia saapunut lakon jälkeen ja saldo jäi aika laihaksi postikyselyiden osalta. Opinnäytetyön tulokset vastaavat mielestäni hyvin niihin kysymyksiin, joita kartoituksen avulla lähdin selvittämään. Uskon, että kaikki halukkaat pääsivät ja ehtivät kyselyyn vastata ja toivon, että tulosten julkistaminen tuo uusia näkökulmia ja kehittämisotetta nuorisoseuratyöhön.

### 7.2 Tilaajan arvio

Opinnäytetyön aiheeksi valikoitunut paikallisseurojen tuen tarve on ajankohtainen ja tarpeellinen kartoitus etenkin post-korona-aikana, joka on vaikuttanut seurojen toimintaan ja toimintaedellytyksiin muun muassa jäsenmäärän pientymisen ja energiakriisin vuoksi. Kohderyhmän valinta osoittautui oikeaksi, sillä opinnäytetyö osoitti, että puheenjohtajien ja johtokuntien jäsenten näkemykset tuen tarpeista ja määristä eroavat merkittäväällä tavalla. Samaten oli tärkeää nostaa esiin seurojen itsensä näkemykset tuen tarpeista, joissa oli tärkeyseroja aluetyöntekijöiden näkökulmaan nähden.

Opiskelija on hyödyntänyt opinnäytetyössään oivallisesti taustamateriaalia ja linkittänyt sitä keräämäänsä tietoon nuorisoseurojen nykytilasta. Opiskelijan itsenäinen työote ja motivaatio opinnäytetyön valmiiksi saattamiseen on ollut silmiinpistävästi aktiivista. Tämä näkyy kykynä yhdistää teoriaa ja käytäntöä haasteiden nimeämiseksi ja uusien ajatusten esiin tuomisena sekä asioiden linkittämisenä valtakunnallisiin ilmiöihin ja valtakunnalliseen nuorisoseuratyöhön. Opinnäytetyön tuloksia ja opiskelijan omia kehittämisehdotuksia tullaan hyödyntämään sekä aluetyössä että myös valtakunnallisesti Suomen Nuorisoseurojen seuratoiminnan tuen foorumeissa.

Nuorisoseurat Pohjois-Karjala tulee hyödyntämään opinnäytetyön tuloksia ja johtopäätöksiä kehittäessään toimintaa yhdessä Itä-Suomen palvelualueen muiden aluetyötä tekevien työntekijöiden kanssa. Samalla opinnäytetyö muistuttaa kaikkia aluetyöntekijöitä fyysisten kohtaamisten tärkeydestä, jotka korona-aikana jäivät harvoiksi. Tilaajan edustajana pidän myös tärkeänä opiskelijan tekemää nostoa aluetoimiston ja seuran vastuiden selkeyttämisestä. Aluetyöntekijän tehtävänä voidaankin nähdä mahdollistajan rooli, joka kunkin seuran osalta voi olla useita eri näkökulmia sisältävä tai vain yhteen asiaan keskittyvä. Haasteita aluetyössä ja etenkin oikea-aikaisen tuen tarjoajana on varmasti edelleen, mutta opinnäytetyö antaa pohjan lähteä kehittämään mm. viestintää ja aktiivista läsnäoloa kentällä yhdessä seurojen kanssa.

## 8 TUKEA NIIN MYÖTÄ- KUIN VASTOINKÄYMISSÄ

Opinnäytetyöprosessi alkoi tilaajan tapaamisella ja aiheen pohtimisella. Melko nopeasti paikallisseurojen tuen tarpeiden kartoitus nousi esille tilaajan tarpeista ja siihen oli helppo tarttua. Prosessi itsessään oli aika kivuton ja tulosten myötä olen yhä enemmän vakuuttuneempi siitä, että vapaaehtoistoimintaan tarvitaan tekijöitä tulevaisuudessakin. Nuorisoseuratoiminta nähdään ehkä vanhahkona kansanliikkeenä ja toiminnalla onkin pitkä historia ja pitkät perinteet. Perinteikkyydestään huolimatta, tai ehkä juuri siitä syystä, Suomen Nuorisoseuroilla on vankumaton osa suomalaisessa yhteiskunnassa ja paikallisilla nuorisoseuroilla paikkansa maaseuduilla ja urbaaneissakin ympäristöissä. Suurena haasteena näen, että toiminta koetaan vanhanaikaisena. Se voinee johtua pitkästä historiasta ja siitä, että nuorisoseurat mielletään ehkä iltamien tai tanhujen järjestäjäksi. Todellisuudessa Nuorisoseurat elää vahvasti tätä päivää ja nykyaikaa tarjoten laajan kirjon erilaisia harrastusmahdollisuuksia lapsille ja nuorille, tuottaen kulttuurielämyksiä ja ylläpitäen yhteisöjen osallisuutta sekä vaalien yhteisöllisyyttä.

Suomen nuorisualan kattojärjestö Allianssi ry:n tekemän kyselyn mukaan vapaaehtoistyö on vähentynyt yli puolessa nuorisualan järjestössä vuoden 2020 jälkeen. Varsin tuoreen tutkimuksen mukaan vapaaehtoisten väheneminen vaikuttaa suoraan järjestöjen toimintamahdollisuuksiin ja esimerkiksi luottamustoimiin on ollut vaikeaa löytää toimijoita. Syyt vapaaehtoistyöstä innostumiseen on järjestöistä riippumatta lähes samoja. Ajanpuute ja kiire luovat haasteen vapaaehtoistyölle. Kysely tuo myös esille samoja näkökulmia, joita jo aiemmin olen käsitellyt liittyen vapaaehtoistyön luonteeseen. Vapaaehtoistyöhön on vaikea sitoutua ja toivotaan enemmän lyhyempi aikaisia tehtäviä. Oman paikallisseuroille osoitetun ja Allianssin toteuttaman kyselyn vastauksista voidaan todeta, että vapaaehtoistyön koordinoinnille on tarvetta ja se nähdään erityisen merkityksellisenä. (Allianssi 2023.)

Uskottava se on, että yhdistyskentällä ja seuratoimijoiden keskuudessa valtakunnallisesti painitaan samojen haasteiden parissa. Nopeasti muuttuva yhteiskunta, teknologian kehitys, minäkeskeisyys ja alati ammattimaistuva järjestötoiminta ei anna kohta enää sijaa perinteiselle vapaaehtoistyölle. Tarvitaan huolellista vapaaehtoistyön suunnittelua ja uusia ideoita vapaaehtoistyön järjestämiseen. Yleisesti haaste on se mistä saadaan lisää jäseniä toimintaan ja kuinka ne vapaaehtoiset sitten löydetään. Aaro Harju kirjoittaa, että vapaaehtoistyö on jonkinlainen trendi nykypäivänä. Voihan se ollakin, mutta minkälaisin ehdoin. Trendit kuitenkin tulevat ja

menevät ja toiminta tulisi rakentaa kestäväälle pohjalle. Paikallisseuroille osoitetun kyselyn tulosten valossa uskallan olla samaa mieltä Aaro Harjun kanssa siitä, että viestintää ja markkinointia tulisi kehittää vapaaehtoisten rekrytoimisessa sekä yhdistyksen vapaaehtoistyön koordinoinnissa. Seuratoimintaa on tehtävä näkyväksi ja vaikka se olisi näkyvää, sitä tulisi tehdä enemmän näkyväksi. Positiivisella viestinnällä löytyvät myös ne vapaaehtoistyön tekijät ja sillä herätetään kiinnostus erilaisia vapaaehtoistyön muotoja kohtaan. (Harju 2020.)

Järjestökentällä tarvitaan siis lisää vapaaehtoisia, jotka pyyteettömästi jaksavat järjestää tapahtumia ja hyödyntävät osaamistaan antaen elämyksiä ja kokemuksia muille. Alue toimistojen ja keskusseurojen työntekijöiden rooli tuen tarjoajana ja vapaaehtoistyön koordinoijana on merkittävä seuroille. Vaikka suurimpana tuen tarpeena vastaajat määrittivät avustusten hakemisen, on kaikilla vastausvaihtoehdoilla yhteys toisiinsa. Jos yksi osa-alue ontuu, on vaarana koko systeemin kaatuminen. Niinpä näen, että kokonaisvaltaisella seurojen tukemisella, osaamisen vahvistamisella, vapaaehtoisten innostamisella, viestinnän kehittämällä, seurojen välisen yhteistyön edistämällä, uusien jäsenten rekrytoimisella ja erilaisten toimintojen mahdollistamisella saadaan nivottua tiivis yhteistyö alue toimiston ja paikallisseurojen välillä. Alue työntekijä on seuran tukena onnistumisissa ja ilon hetkissä sekä haasteissa ja epätoivon hetkissä, niin myötä- kuin vastoin käymisissä.

## LÄHTEET

- Allianssi 2023. Kysely: Vapaaehtoistyö vähentyi nuorisoalan järjestöissä pandemia-aikana. Viitattu 4.5.2023. <https://nuorisoala.fi/kysely-vapaaehtoistyvo-vahentyi-nuorisoalan-jarjes-toissa-pandemia-aikana/>
- Harju, Aaro 2003. Yhteisellä asialla. Kansalaistoiminta ja sen haasteet. Vantaa: Dark Oy. 43-48, 118, 123.
- Harju, Aaro 2010. Puheenvuoro kansalaisyhteiskunnan tulevaisuudesta. Satakunnan Painotuote. 78, 144-145.
- Harju, Aaro 2020. Vapaaehtoistoiminnan lisääntyvät haasteet. Viitattu 4.5.2023. <https://kansalaisyhteiskunta.fi/tietopankki/vapaaehtoistoiminnan-lisaantyyvat-haasteet/>
- Harju, Aaro 2022. Järjestömuotoisen kansalaistoiminnan pitkä linja. Tapio, Mari & Wevelsiep, Anneliina (toim.) teoksessa Kansalaiset, toimikaa! Kansalaistoiminta 2020-luvulla. Rauma: Laine Direct Oy. 125, 130-132, 136-138.
- Haapaniemi, Rauno & Raina, Liisa 2022. Luottamus ja kansalaisuuteen kasvaminen. Norderstedt: Helsinki BoD. 41-51.
- Hyypä, Markku T. 2004. Edistääkö talkoohenki terveyttä? Sosiaalisen pääoman vaikutus terveyteen. Lääketieteellinen aikakauslehti Duodecim. Viitattu 12.3.2023. <https://www.duodecimlehti.fi/duo94544>
- Juuti, Pauli & Puusa, Anu (toim.) 2020. Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. Helsinki: Gaudeamus. 74, 78.
- Kylmälahti, Riina 2022. Ohjaaja rakentaa yhteisöllisyyden. Nuorisoseurat-lehti 4/2022. Viitattu 12.3.2023. <https://nuorisoseurat-lehti.fi/ohjaaja-rakentaa-yhteisollisyytta/>
- Lind, Kimmo & Kaunismaa, Pekka (toim.) 2022. Järjestöt valokeilassa. Järjestöt organisaatioina, toimijoina ja tutkimuskohteina. Humanistinen ammattikorkeakoulu julkaisuja, 136. Helsinki. 6, 8-10. Viitattu 12.3.2023. <https://www.humak.fi/wp-content/uploads/2022/03/jarjestot-valokeilassa-lind-kaunismaa-humak.pdf>
- Lundblom, Pia 2022. Kansalaistoiminta kuuluu kaikille- tulevaisuutta kohti kurkottamassa. Tapio, Mari & Wevelsiep, Anneliina (toim.) teoksessa Kansalaiset, toimikaa! Kansalaistoiminta 2020-luvulla. Rauma: Laine Direct Oy. 144-148.
- Numminen, Jaakko 2011a. Yhteisön voima 1. Nuorisoseuraliikkeen historia: synty ja kasvu. Helsinki: Edita Publishing Oy.
- Numminen, Jaakko 2011b. Yhteisön voima 3. Nuorisoliikkeen historia: seuratoiminta. Helsinki: Edita Publishing Oy. 27-28.
- Nuorisoseurat 2023. Suomen Nuorisoseurat- ajan hermolla 140 vuotta. Viitattu 12.3.2023. <https://nuorisoseurat.fi/jarjesto/historia/>
- Nuorisoseurat 2023. Nuorisoseura-video. Viitattu 12.3.2023. <https://youtu.be/khEBqN10y74>
- Ojasalo, Katri & Moilanen, Teemu & Ritalahti, Jarmo 2015. Kehittämistyön menetelmät. Uudenlaista osaamista liiketoimintaan. 3.-4. painos. Helsinki: Sanoma Pro Oy. 186.



- Pasi, Minna 2022. Yhteisöllisempi ilmapiiri syntyy turvallisesta tilasta. Nuorisoseurat- lehti 4/2022. Viitattu 12.3.2023. <https://nuorisoseurat-lehti.fi/yhteisollisempi-ilmapiiri-synty-turvallisesta-tilasta/>
- Ronkainen, Suvi & Pehkonen, Liisa & Lindblom-Ylänne, Sari & Paavilainen, Eija 2011. Tutkimuksen voimasanat. Helsinki: WSOYPro Oy. 37-39, 113-114, 122-124.
- Saarinen, Pasi 2022. Ramppikuumeen yhteisöllisyys huippuluokkaa. Nuorisoseurat- lehti 4/2022. Viitattu 12.3.2023. <https://nuorisoseurat-lehti.fi/ramppikuumeen-yhteisollisyys-ontutkitusti-huippuluokkaa/>
- Tietoarkisto. Kvalitatiivinen käsikirja. Viitattu 12.3.2023. <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvanti/kyselylomake/laatiminen/>
- Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällön analyysi. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi. 62.
- Vapaaehtoistyön tekeminen Suomessa. Tutkimusraportti. Viitattu 12.3.2023. [https://kansalaisareena.fi/wp-content/uploads/2021/05/Vapaaehtoisty\\_o\\_tutkimusraportti\\_2021.pdf](https://kansalaisareena.fi/wp-content/uploads/2021/05/Vapaaehtoisty_o_tutkimusraportti_2021.pdf)
- Varjonen, Terhi 2018. Ylihärmän nuorisoseuralle erityismaininta yhteisöllisyydestä. Viitattu 12.3.2023. <https://yle.fi/a/3-10122562>
- Yhdistyslaki 1989/503. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1989/19890503>
- Yhdistysrekisteri 2023. <https://www.prh.fi/fi/yhdistysrekisteri/yhdistysrekisterintilastoja/lukumaaratyhdistysrekisterissajauskonnollistenyhdyskuntienrekisterissa.html>

# LIITTEET

Liite 1.

## KARTOITUS PAIKALLISSEUROJEN TUEN TARPEISTA

Kyselyn avulla kartoitetaan paikallisseurojen tuen tarpeita. Kysely on anonymi eikä siitä muodostu henkilökisteriä. Kysely on osa yhteisöpedagogiopiskelija Virpi Koistisen Pohjois-Karjalan aluetoimistolle tekemää opinnäytetyötä.

Vastaamalla tähän kyselyyn autat kehittämään aluetoimiston toimintaa ja kohdentamaan jäsenpalveluita yhdenvertaisesti alueellamme.

## TAUSTAKYSYMYKSET

1. Vastaajan rooli seurassa? \* Puheenjohtaja / Sihteeri / Johtokunnan tai hallituksen jäsen / Rahastonhoitaja
2. Onko seuralla säännöllistä harrastustoimintaa? \* Kyllä / Ei
3. Onko seuralla ylläpidettävää taloa? \* Kyllä / Ei

## TUEN TARPEEN ARVIOINTI

4. Koetteko tarvitsevanne aluetoimiston tukea seuratoiminnassanne? \* Kyllä / Ei / En osaa sanoa
5. Jos vastasitte edelliseen kysymykseen KYLLÄ, kertoisitteko, millaista tukea koette tarvitsevanne?  
Vastausvaihtoehdot: Viestintä / Seuran talous / Avustusten hakeminen / Tapahtumat / Harrastustoiminta / Seurantalons ylläpito / Ohjaajien rekrytointi ja ohjaajahuolto / Jäsenasiat / Edunvalvonta / joku muu, mikä?
6. Oletteko saaneet mielestänne riittävästi tukea aluetoimistolta? \* Kyllä / Ei / En osaa sanoa
7. Jos vastasitte edelliseen kysymykseen EI, kertoisitteko, mistä vähäinen tuki voisi mielestänne johtua?

## ALUETOIMISTON JA SEUROJEN VÄLISET TAPAAMISET

8. Onko seuran ja aluetoimiston välisiä tapaamisia / yhteydenottoja mielestänne vuodessa riittävästi? \* Kyllä / Ei / En osaa sanoa
9. Koetteko tapaamiset ja yhteydenotot tärkeäksi? \* Vastausvaihtoehtona jana 1 – 5 (1= ei lainkaan tärkeä – 5= todella tärkeä)
10. Mikä on mielestänne paras mahdollinen yhteydenpitomuoto aluetoimiston ja seuran välillä? \*  
Vastausvaihtoehdot: Puhelinkontakti / Sähköposti / Tapaamiset / Verkkotapaamiset / Whats app / jokin muu, mikä?
11. Kuinka usein toivotte teihin otettavan yhteyttä aluetoimistolta? \*  
Vastausvaihtoehdot: kerran kuukaudessa / neljä kertaa vuodessa / kaksi kertaa vuodessa / kerran vuodessa / joku muu, mikä?

## SEUROJEN VÄLINEN YHTEISTYÖ

12. Teettekö yhteistyötä muiden seurojen kanssa? \* Kyllä / Ei / En osaa sanoa
13. Tulisiko paikallisseurojen välistä yhteistyötä mielestänne tiivistää? \* Kyllä / Ei / En osaa sanoa
14. Miten yhteistyötä voisi mielestänne edistää? Kenen vastuulla yhteistyön edistäminen mielestänne on? Vapaa vastaus
15. Vapaa sana (Tähän voit kirjoittaa terveisiä kyselyn tekijälle, aluetoimistolle tai vastata laajemmin edellä olleisiin kysymyksiin)

Liite 2.

## KYSELY NUORISOSEUROJEN ALUETOIMISTOJEN JA KESKUSSEUROJEN TOIMIN- NANJOHTAJILLE JA -OHJAAJILLE

Tämän kyselyn tarkoituksena on selvittää, miten alueiden toiminnanjohtajat ja -ohjaajat kokevat alueidensa paikallisseurojen tuen tarpeet ja koostaa opinnäytetyöhön valtakunnallinen työtekijätason näkemys tuen tarpeen arvioinnista. Opinnäytetyöhön liittyy lisäksi Pohjois-Karjalassa toteutettava seuroille suunnattu kartoitus tuen tarpeista.

### 1. VASTAAJAN ALUE \*

Etelä-Suomi / Lounais-Suomi / Itä-Suomi / Keski-Suomi / Lappi / Kainuu / Etelä-Pohjanmaa / Keski-Pohjanmaa / Pohjois-Pohjanmaa / Saimaa

### 2. Onko alueellanne tehty paikallisseurojen tuen tarpeen kartoitusta? \* kyllä / ei / en osaa sanoa

### 3. Jos vastasit edelliseen kysymykseen KYLLÄ, kertoisitko, milloin kysely on tehty?

### 4. Jos vastasit kysymykseen 2 EI, kertoisitko, olisiko kyselylle mielestäsi tarvetta tai olisiko se ajankohtainen alueellanne? kyllä / ei / en osaa sanoa

### 5. Minkälaisia tuen tarpeita alueenne seuroilla on ollut, joiden tiimoilta he ovat olleet yhteydessä aluetyöntekijään / -toimistoon? \*

Vastausvaihtoehdot: viestintä / seuran talous / avustusten hakeminen / tapahtumat / harrastustoiminta / seurantalons ylläpito / ohjaajien rekrytointi tai ohjaajahuolto / jäsenasiat / edunvalvonta / joku muu, mikä?

## ALUETOIMISTON JA SEUROJEN VÄLISET TAPAAMISET

### 6. Ottavatko paikallisseurat mielestänne matalalla kynnyksellä yhteyttä aluetyöntekijään? \* Kyllä / Ei / En osaa sanoa

### 7. Onko tapaamisia mielestänne riittävästi yksittäisten seurojen kanssa? \* kyllä / ei / en osaa sanoa

### 8. Kuinka tärkeänä koet aluetoimiston ja seurojen väliset tapaamiset ja yhteydenotot? \* Vastausvaihtoehtona jana 1-10 (1= ei lainkaan tärkeä, 10= erittäin tärkeä)

9. Mikä on mielestänne paras mahdollinen yhteydenpitomuoto seurojen kanssa? \* Vastausvaihtoehdot: puhelinkontakti / sähköposti / tapaamiset / verkkotapaamiset / whats app / jokin muu, mikä?

#### SEUROJEN VÄLINEN YHTEISTYÖ

10. Tekevätkö alueenne seurat keskenään yhteistyötä? \* kyllä / ei / en osaa sanoa
11. Jos vastasit edelliseen kysymykseen KYLLÄ, kertoisitko, minkälaista yhteistyötä seurat tekevät keskenään?
12. Jos vastasit kysymykseen EI, kertoisitko, olisiko seurojen välisen yhteistyön edistäminen mielestänne kehitettävä asia? kyllä / ei / en osaa sanoa
13. Vapaa sana (Tähän voit kirjoittaa terveisiä kyselyn tekijälle tai vastata halutessasi laajemmin edeltäviin kysymyksiin)